

UNIUNEA EUROPEANĂ

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

METODOLOGIE PRIVIND PRINCIPIILE ORIZONTALE FSE

Material realizat de
Alexandru Grigorii și Doina Spiță

CASA CORPULUI DIDACTIC
"GEORGE TOFAN" SUCEAVA

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL
ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Metodologie privind Principiile Orizontale FSE

Material realizat de
Alexandru Grigorii și Doina Spiță

© 2020 "DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului școlar Timpuriu", Contract POCU/73/6/6/10626

CASA CORPULUI DIDACTIC
"GEORGE TOFAN" SUCEAVA

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Material realizat în cadrul proiectului "DEDICAT" - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului școlar Timpuriu", Contract POCU/73/6/6/10626

COORDONARE

PUBLICAT DE
FUNDAȚIA EUROED

COORDONATOR
DOINA SPIȚĂ

CONTACT

IAȘI
STRADA FLORILOR 1 C

<https://www.dascalidedicati.ro>

<http://www.euroed.ro>

<https://www.facebook.com/dascalipentruelvidefavorizati>

<https://www.facebook.com/EuroEdIasi>

CASA CORPULUI DIDACTIC
"GEORGE TOFAN" SUCEAVA

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

CUPRINS

INTRODUCERE	3
1. DEFINIȚII	6
2. TEXTE DE REFERINȚĂ PENTRU PRINCIPIILE ORIZONTALE FSE - SUGESTII	21
2.1. Cadrul strategic privind egalitatea de șanse și de tratament	23
2.2. Cadrul strategic privind dezvoltarea durabilă	24
2.3. Cadrul conceptual	26
2.4. Prevederi legale privind egalitatea de șanse și de tratament	32
3. INTEGRAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE ȘI TRATAMENT PRECUM ȘI A DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN CADRUL PROIECTELOR FINANȚATE DIN FSE 2014-2020	38
3.1. Forme de integrare a egalității de șanse și de tratament	38
3.2. Forme de integrare a dezvoltării durabile	38
3.3. Integrarea egalității de șanse și tratament precum și a dezvoltării durabile în cadrul proiectelor finanțate din FESI 2014-2020	40
3.3.1 Potențialul proiectelor de a contribui la egalitatea de șanse și dezvoltarea durabilă	40
3.3.2 Integrarea egalității de șanse în diverse stadii ale proiectelor	43
3.3.2.1. Definirea și planificarea proiectelor	43
3.3.2.2. Implementarea proiectelor	48
3.3.2.3. Monitorizarea și evaluarea proiectelor	55
4. PRINCIPIILE ORIZONTALE ÎN PROIECTUL DEDICAT	58
4.1. Context - Principii Orizontale pentru proiectul DEDICAT	58
4.2. Modul în care s-au respectat principiile orizontale FSE în proiectul DEDICAT	70
CONCLUZIE	77
BIBLIOGRAFIE	78

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Abrevieri

AM Autoritate de Management

AP Acordul de Parteneriat

CDFUE Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

CDI Cercetare - Dezvoltare și Inovare

FC Fondul de Coeziune

FEDR Fondul European de Dezvoltare Regională

FEDR Fondul European de Dezvoltare Regională

FEADR Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală

FEPAM Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime

FESI Fondurile Europene Structurale și de Investiții

FSE Fondul Social European

GES Gaze cu efect de seră

MFE Ministerul Fondurilor Europene

NU Națiunile Unite

OIM Organizația Internațională a Muncii

ONU Organizația Națiunilor Unite

OT Obiectiv Tematic

OUG Ordonanța de Urgență a Guvernului

POC Programul Operațional Competitivitate

POCA Programul Operațional Capacitate Administrativă

POCU Programul Operațional Capital Uman

POIM Programul Operațional Infrastructură Mare

POR Programul Operațional Regional

POPAM Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime

PNDR Programul National de Dezvoltare Rurală

RDC Regulament privind dispozițiile comune

TIC Tehnologia informațiilor și comunicațiilor

TFUE Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

INTRODUCERE

Metodologia de față are ca obiectiv sprijinirea potențialilor beneficiari care solicită finanțare nerambursabilă din Fondurile Europene Structurale și de Investiții (FESI), în integrarea obiectivelor specifice dezvoltării durabile și principiilor egalității de șanse și de tratament în cadrul proiectelor lor, de la momentul pregătirii și până la finalizarea acestora.

Tematica egalității de șanse și de tratament reunește ca principii de bază, așa cum sunt ele promovate în cadrul regulamentelor Fondurilor Europene Structurale și de Investiții 2014-2020, egalitatea de șanse și tratament între bărbați și femei (egalitatea de gen) și nediscriminarea. Pentru a promova egalitatea de șanse și tratament este nevoie să se acorde atenție accesibilității pentru toți cetățenii la serviciile, spațiile și infrastructura care sunt furnizate sau deschise publicului. În plus, egalitatea de șanse trebuie privită în contextul schimbărilor demografice, din perspectiva efectelor îmbătrânirii populației și a eliminării decalajelor dintre generații.

Pe de altă parte, tematica dezvoltării durabile vizează ca obiective specifice, așa cum sunt ele promovate în cadrul regulamentelor Fondurilor Europene Structurale și de Investiții 2014-2020, protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, conservarea și protejarea biodiversității, dezvoltarea capacității de a rezista la producerea dezastrelor, precum și prevenirea și gestionarea riscurilor.

Toată această problematică se va regăsi în Metodologia de față, care o va aborda, în conformitate cu Sumarul prezentat, din următoarele perspective: definirea conceptelor de bază (secțiunea 2) și felul în care se regăsesc ele în câteva texte de referință, selectate de noi cu titlu de exemplu (secțiunea 3); și tot cu titlu de exemplu, în a 4-a secțiune, felul în care Proiectul DEDICAT, în contextul căruia, așa cum veți vedea în cele ce urmează, a fost produsă această Metodologie, integrează Principiile orizontale FSE.

Sperăm că, prin informații, explicații și exemple, această metodologie va reuși să-și atingă finalitatea, facilitându-vă Dumneavoastră, stimați cititori, aplicarea obiectivului orizontal al egalității de șanse și de tratament precum și pe cel al dezvoltării durabile în utilizarea fondurilor

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

ESI pentru perioada 2014-2020. În acest mod, vom încuraja acțiuni și măsuri eficiente în elaborarea și implementarea proiectelor, în conformitate cu prevederile Acordului de Parteneriat dintre România și Uniunea Europeană.

Definirea contextului

Metodologia de față s-a realizat în cadrul proiectului “ DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului școlar Timpuriu”, proiect finanțat prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, Axa prioritară Educație și competențe și a avut ca obiectiv specific “Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive”. A fost rezultatul unui parteneriat între Fundația EuroEd din Iași și Casa Corpului Didactic "George Tofan" din Suceava și a antrenat un număr important de unități de învățământ din regiune, așa cum veți vedea în cele ce urmează.

Obiectivul general al proiectului a fost îmbunătățirea competențelor a 120 de cadre didactice și personal de sprijin din învățământul preuniversitar, în vederea creșterii calității serviciilor educaționale în 5 unități școlare defavorizate din Județul Suceava, prin activități orientate pe nevoile elevilor și sprijinirea managerilor acestor școli, pentru creșterea calității în educație. Sperăm ca, prin activitățile derulate, proiectul să genereze un efect pozitiv pe termen lung, la nivel local și regional, fiind conceput ca o intervenție integrată și multilaterală care să contribuie la îmbunătățirea situației cadrelor didactice, personalului de sprijin și managerilor din cele 5 unități școlare defavorizate din Județul Suceava care au participat la DEDICAT. Ei au beneficiat de programe de formare continuă și de dezvoltare a competențelor transversale, de activități de sprijin intercolegial și schimburi de bune practici. Toate aceste acțiuni derulate prin proiect vor contribui la adaptarea și modernizarea proceselor de predare și învățare, la dobândirea de abilități noi și capacitatea de utilizare a unor metode de predare corelate cu nevoile grupurilor aflate în situație de risc. Trebuie precizat că, pentru a realiza îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice prin programe de formare continuă, obiectivul proiectului a vizat, în primul rând, desfășurarea unui program de mentorat pentru prevenirea și reducerea abandonului școlar și

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

dezvoltarea capacității instituționale prin îmbunătățirea competențelor echipei de management din școlile țintă.

Obiectivele specifice urmărite de prezentul proiect s-au referit, în egală măsură, la îmbunătățirea competențelor personalului didactic și personalului de sprijin din școlile țintă din Județul Suceava în vederea adaptării serviciilor educaționale la specificul elevilor, dar și la acțiuni de capacitate a școlilor țintă, prin echipele de management ale acestora, de creare, dezvoltare și implementare a unor măsuri de susținere a atitudinilor pro-educație la nivelul mediului școlar și al comunităților defavorizate.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

1. DEFINIȚII

Ce este Fondul Social European (FSE)?

Fondul Social European sau FSE este principalul instrument al UE pentru promovarea ocupării forței de muncă și a incluziunii sociale: ajută oamenii să își găsească un loc de muncă (sau unul mai bun), integrează în societate persoanele defavorizate și asigură tuturor șanse mai echitabile în viață. Pentru a face toate acestea, investește în cetățenii Europei și în competențele lor – angajați sau șomeri, tineri sau vârstnici. În fiecare an, Fondul ajută aproximativ 10 milioane de oameni să își găsească un loc de muncă sau să-și amelioreze competențele pentru a-și găsi de lucru în viitor. Aceste investiții sunt importante:

- pe termen scurt – pentru a atenua consecințele crizei economice actuale, în special creșterea șomajului și a nivelului de sărăcie;
- pe termen mai lung – ca parte a strategiei Europei de a-și remodela economia, creând nu doar locuri de muncă, ci și o societate favorabilă incluziunii.

În perioada 2014-2020, FSE și-a propus să acorde o finanțare de aproximativ 80 de miliarde EUR (la prețurile actuale) pentru a instrui oamenii și a-i ajuta să-și găsească de lucru, a promova incluziunea socială și, în general, a îmbunătăți educația și formarea în țările membre.

Care sunt principiile orizontale ale FSE?

1. EGALITATEA DE ȘANSE ȘI TRATAMENT definește acea situație în care ierarhiile existente în societate sunt determinate de un proces competitiv la care toți membrii societății au acces în mod egal. Conceptul se declină în mai multe componente:

Egalitatea de gen: se referă la egalitatea de tratament între bărbați și femei.

În anul 1998, Consiliul European a definit acest concept în felul următor: „*Egalitatea de gen presupune un nivel egal de vizibilitate, afirmare și participare pentru ambele sexe în toate sferile*

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

vieții publice și private. Egalitatea de gen este opusul inegalității de gen, nu a diferențelor de gen, și urmărește promovarea participării depline a femeilor și bărbaților în societate.”

Egalitatea de tratament între bărbați și femei a constituit un principiu fundamental al Uniunii Europene încă de la înființarea sa. În 1957, principiul egalității de remunerare pentru muncă egală a devenit parte a Tratatului de la Roma. De atunci, instituțiile europene reafirmă în mod regulat acest principiu, promovându-l ca pe o valoare esențială a UE. Principiul a fost reluat în Directiva din 1976 privind egalitatea de tratament între bărbați și femei. Pe măsură ce tot mai multe femei intră pe piața de muncă, UE și statele membre își reafirmă angajamentul de a promova egalitatea de gen, progresele în educația femeilor și progresele pe calea eliminării diferențelor de remunerare și a discriminării la angajare între femei și bărbați. Privind spre viitor, *Angajamentul strategic pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați 2016-2019* al Comisiei Europene a fost creat ca un cadru de referință, subliniind necesitatea intensificării eforturilor la toate nivelurile pentru elaborarea de politici în vederea îmbunătățirii egalității de gen. În plus, acesta sprijină *Pactul european pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați 2011-2020*¹.

Ritmul în care UE continuă să progreseze în domeniul egalității de gen este un ritm lent. Un exemplu: cel mai recent indice al egalității de gen al Institutului European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE) arată că scorul UE pentru egalitatea de gen a crescut de la ediția din 2017 cu doar un punct, până la 67,4 puncte. Suedia continuă să se afle în topul tabloului de bord al UE, cu 83,6 puncte, urmată de Danemarca cu 77,5 puncte. Grecia și Ungaria au cel mai mult teren de recuperat, ambele având sub 52 de puncte. Țara care a făcut cele mai mari progrese este Portugalia, cu o creștere de 3,9 puncte, urmată îndeaproape de Estonia, cu 3,1 puncte. *„Ne deplasăm în direcția bună, dar suntem încă departe de linia de sosire. Indicele nostru, care stabilește un criteriu de referință pentru egalitatea de gen în UE, arată că aproape jumătate din toate statele membre au scoruri sub 60 de puncte. Pe măsură ce se formează noul Parlament European și noua Comisie Europeană și se reînnoiesc prioritățile UE pentru următorul cadru strategic, este esențial să se accelereze progresele în domeniul egalității de*

¹ <https://www.eurofound.europa.eu/ro/topic/gender-equality>

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

gen”, declara Virginija Langbakk, directoarea Institutului European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE).

Domeniul cu cel mai mic punctaj îl reprezintă puterea, care se referă la egalitatea în procesul de luare a deciziilor. Cu toate acestea, este domeniul în care se înregistrează cele mai mari progrese. Acest lucru a fost determinat în principal de creșterea numărului de femei în consiliile de administrație ale companiilor, chiar dacă numai în câteva state membre. Franța este singura care deține singură cel puțin 40 % din fiecare gen în consiliile de administrație ale societăților cotate la bursă. „*Inegalitatea de gen împiedică Europa să-și atingă întregul potențial. Sunt mândră de ceea ce am realizat, însă acum acțiunile noastre trebuie să aibă un impact pe teren. Directiva privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată, adoptată anul acesta, va aduce o schimbare radicală pentru femeile și bărbații din întreaga Europă. Reglementările sprijină o repartizare mai echitabilă a responsabilităților de îngrijire, ceea ce va permite femeilor să rămână pe piața forței de muncă și să își asume roluri sau funcții de conducere dificile*”, a declarat Věra Jourová, comisarul european pentru justiție, consumatori și egalitate de gen.

Indicele din acest an pune un accent special pe echilibrul dintre viața profesională și cea privată și legătura acestuia cu egalitatea de gen. Concediul pentru creșterea copilului este una dintre măsurile politice importante de sprijinire a părinților care caută un echilibru între sarcinile de îngrijire și viața profesională, care însă nu este disponibil pentru toți. În UE, 28 % dintre femei și 20 % dintre bărbați nu pot beneficia de concediul pentru creșterea copilului.

Accesul la servicii de îngrijire a copiilor accesibile și de bună calitate este important pentru echilibrul dintre viața profesională și cea privată, dar nu numai copiii au nevoie de astfel de servicii. Ratele de îmbătrânire și de handicap sunt în creștere în UE, ceea ce determină o cerere tot mai mare de servicii de îngrijire pe termen lung pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap. Femeile aflate în preajma vârstei de pensionare se ocupă de cea mai mare parte a serviciilor informale de îngrijire pe termen lung în UE. Diferența este remarcabilă pentru grupa de vârstă 50-64 de ani: 21 % dintre femei și 11 % dintre bărbați îngrijesc persoane în vârstă și/sau persoane cu handicap cel puțin câteva zile pe săptămână.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

În cadrul analizei echilibrului dintre viața profesională și cea privată, indicele a examinat, de asemenea, dacă femeile și bărbații au aceleași oportunități în ceea ce privește flexibilitatea timpului de lucru, participarea la cursuri de formare, utilizarea transporturilor și efectuarea navetei. Un element important al echilibrului dintre viața profesională și cea privată îl constituie programul de lucru flexibil. Tabloul de bord al EIGE privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată prezintă diferitele opțiuni pe care le au la îndemână oamenii pentru a realiza echilibrul dintre viața profesională și cea privată. Acesta arată dacă opțiunile sunt disponibile în mod egal pentru femei și bărbați și oferă idei noi pentru monitorizarea *pilonului european al drepturilor sociale* și a inițiativei sale privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată².

Nediscriminarea: o găsim definită în *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, care stipulează, la Art. 2: „*Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări.*”

Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale precum și *Pactul internațional privind drepturile civile și politice*, care au fost adoptate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966, menționează și ele principiile de baza ale egalității și nediscriminării de niciun fel în ceea ce privește exercitarea tuturor drepturilor civile, economice, sociale, culturale de care trebuie să se bucure orice ființă umană. Caracterul universal al drepturilor omului presupune recunoașterea fără niciun fel de restricții a diversității umane, care indiferent de deosebirile dintre indivizii aparținând unor rase, etnii, categorii de vârstă, comunități religioase sau de altă natură nu oferă nici un argument pentru manifestări de excluziune și discriminare sau forme de intoleranță și agresivitate.

² <https://ec.europa.eu/romania/news>

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Art. 14 din *Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind interzicerea discriminării* subliniază faptul că exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de Convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, apartenență la o minoritate națională sau orice altă situație. Cu toate acestea, discriminarea rasială, etnică, religioasă, manifestată în viața de zi cu zi împiedică progresul pentru milioane de oameni din întreaga lume. Rasismul și intoleranța pot lua diverse forme – de la negarea principiilor de bază ale egalității oamenilor la alimentarea urii etnice ce ar putea duce la genocid. Din acest motiv, Organizația Națiunilor Unite a declarat oficial data de 21 martie ca fiind *Ziua Internațională pentru eliminarea discriminării rasiale*, zi care marchează și începutul *Săptămânii de solidaritate cu popoarele care luptă contra rasismului și discriminării rasiale*, organizată anual, la inițiativa Adunării Generale a ONU, începând cu anul 1979, și al cărei scop este conștientizarea consecințelor negative ale discriminării rasiale. De asemenea, se urmărește găsirea unor căi pentru combaterea discriminării rasiale și promovarea toleranței. Eliminarea discriminării rasiale este șansa de a construi o lume a dreptății și a egalității, în care xenofobia și intoleranța să nu existe. O pace durabilă poate fi construită doar pe premisa că toți oamenii au drepturi egale și demnitate, indiferent de etnie, sex, religie, statut social sau alt statut³.

Accesibilitatea persoanelor cu dizabilități

Participarea deplină a persoanelor cu dizabilități la viața economică și socială reprezintă un vector important în succesul *Strategiei Europa 2020* în ceea ce privește promovarea unei creșteri economice inteligente, bazată pe inovare și cercetare, dezvoltare durabilă și favorabilă incluziunii sociale. Ea reprezintă punctul nevralgic al integrării în comunitate în cazul acestei categorii de persoane. De aceea, accesibilitatea este unul din aspectele esențiale pentru persoanele cu dizabilități, nu numai în România, ci și la nivel internațional. România a ratificat *Convenția ONU privind Drepturile persoanelor cu Dizabilități*, aceasta intrând în vigoare pentru

³ <http://www.irdo.ro/nediscriminare.php>

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

țara noastră în ianuarie 2013. Convenția include cea mai complexă și totodată explicită definiție a ceea ce înseamnă accesibilitate, un concept mult mai larg decât simpla accesibilizare a spațiului public, și precizează care sunt datorii statelor semnatare în acest sens. Redăm articolul în întregime:

1. Pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții, Statele Părți vor lua măsurile adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și rurale. Aceste măsuri, care includ identificarea și eliminarea obstacolelor și barierele față de accesul deplin, trebuie aplicate, printre altele la:

- (a) Clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte facilități interioare sau exterioare, inclusiv școli, locuințe, unități medicale și locuri de muncă;
- (b) Serviciile de informare, comunicații și de altă natură, inclusiv serviciile electronice și de urgență.

2. Statele Părți vor lua, de asemenea, măsuri potrivite pentru:

- (a) A elabora, promulga și monitoriza implementarea standardelor minime și instrucțiunilor pentru accesibilizarea facilităților și serviciilor deschise publicului sau oferite acestuia;
- (b) A se asigura că entitățile private care oferă facilități și servicii deschise publicului sau oferite acestuia țin cont de toate aspectele legate de accesibilitate, pentru persoanele cu dizabilități;
- (c) A asigura părților implicate formare pe probleme de accesibilitate cu care se confruntă persoanele cu dizabilități;
- (d) A asigura, în clădiri și alte spații publice, semne în limbaj Braille și forme ușor de citit și de înțeles;

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

- (e) A furniza forme de asistență vie și de intermediere, inclusiv ghizi, cititori și interpreți profesioniști de limbaj mimico-gestual, pentru a facilita accesul în clădiri și în alte spații publice;
- (f) A promova alte forme adecvate de asistență și sprijin pentru persoanele cu dizabilități în vederea asigurării accesului acestora la informație;
- (g) A promova accesul persoanelor cu dizabilități la noi tehnologii și sisteme informatice și de comunicații, inclusiv la Internet;
- (h) A promova proiectarea, dezvoltarea, producerea și distribuirea de tehnologii și sisteme informatice și de comunicații accesibile, încă din fazele incipiente, astfel încât aceste tehnologii și sisteme să devină accesibile la costuri minime.

Schimbări demografice

Să începem prin a semna care sunt principalele evoluții și tendințe. Modelele de familie s-au schimbat: a crescut numărul familiilor monoparentale, a crescut rata divorțurilor și a scăzut cea a căsătoriilor, a crescut vârsta la prima căsătorie și numărul copiilor născuți în afara căsătoriei. S-au schimbat comportamentele fecunde: ratele reduse de fertilitate, împreună cu creșterea speranței de viață au dus la o creștere rapidă a vârstei populației. Astfel a scăzut potențialul de reproducere al populației și au crescut riscurile de sustenabilitate economică și financiară a sistemelor de protecție socială.

Principalele schimbări demografice care au avut loc de-a lungul anilor au determinat coborârea TFR (total fertility rate) din țările OSCE sub rata naturală de înlocuire de la începutul anilor optzeci (care este de 2,1 nașteri pentru fiecare femeie). Având în vedere evoluția ratei de fecunditate, se poate spune că declinul acesteia nu este deloc un fenomen temporar, ci un fenomen care ar putea persista mult timp dacă nu se iau măsurile corespunzătoare pentru a-l combate.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Comportamentele fecunde observate nu reflectă însă dorințele femeilor. Din analizele țărilor OSCE cu privire la ratele de fecunditate și numărul copiilor doriți sau ideal pentru femeie, reies câteva observații importante: femeile fac mai puțini copii față de câți ar dori; diferența dintre numărul de copii avuți și numărul de copii doriți este mare în țările cu fertilitate redusă (Japonia, Italia și Spania); această diferență a crescut în ultimii douăzeci de ani.

Cum se poate rezolva această situație? Sunt necesare desigur atât politici publice cât și politici corporative family friendly. Printre politicile cele mai importante și pe care se mizează cel mai mult, pe lângă flexibilitatea programului de lucru și o creștere a utilizării programului part-time, regăsim și concediile de paternitate. Motivele adoptate sunt în principal două: dacă tații au grijă în măsură mai mare de copii acest lucru reprezintă un bine pentru copii și în al doilea rând este mai ușor să se urmeze alte obiective de echitate socială. Soluția pentru a realiza o societate mai echitabilă în termeni de gen face o reprezentă conștientizarea taților a faptului că a concilia munca și familia este o provocare care îi privește și pe ei, nu numai pe femei⁴.

2. DEZVOLTAREA DURABILĂ a fost definită în raportul *Our common future* („Viitorul nostru comun” – cunoscut și ca *Raportul Brundtland*), elaborat de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare din cadrul Organizației Națiunilor Unite, în anul 1987, în termenii următori: „Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”.

Dezvoltarea durabilă are trei dimensiuni:

- ecologică – care pune accentul pe prezervarea mediului înconjurător, pe reducerea impactului negativ al activităților umane asupra acestuia și pe adaptarea la schimbările climatice;

⁴ <http://wordpress.com/2017/01/rezilienta.pdf>

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

- economică – care se preocupă de asigurarea bunăstării, prin decuplarea creșterii economice de consumul de resurse neregenerabile și favorizează investițiile în cercetare-dezvoltare și inovare;
- socială – care subliniază importanța investițiilor în educație și sănătate, ca o condiție pentru incluziunea socială, a preocupării pentru generațiile următoare și, nu în ultimul rând, a dezvoltării unui model de guvernare în care procesul decizional ține cont de toți acești factori.

Problematika dezvoltării durabile se poate declina și ea în mai multe componente: Vi le prezentăm în cele ce urmează.

Principiul *poluatorul plătește*

Principiul „*Poluatorul plătește*” pune în practică prevederile legale și orientările cuprinse în strategiile în domeniu. Acest principiu de bază în politicile de mediu prevede ca plata costurilor cauzate de poluare să fie suportată de cei care o generează. Prin plată se înțelege responsabilitate materială, financiară, etică, estetică, socială și juridică.

Prin urmare, prin acest principiu se consacră nu numai obligația poluatorului mediului de a repara prejudiciul cauzat, ci și obligația de a se imputa acestuia costul social al poluării pe care o generează, adică toate efectele unei poluări, nu numai asupra bunurilor și persoanelor, ci și asupra naturii însăși și toate acestea independent de culpă. Conform prevederilor de Drept al mediului, principiul „*Poluatorul plătește*” impune obligația ca poluatorul să suporte cheltuielile pentru realizarea măsurilor de prevenire a poluării sau să plătească pentru pagubele provocate de poluare. Poluatorul în materie economică se află pe o poziție anti-ecologică, fiind obligat să suporte consecințele nerespectării îndatoririlor prevăzute de lege.

Înțelegem deci că principiul prevede ca potențialul poluator să suporte toate costurile poluării pe care el a cauzat-o. Cu toate acestea, principiul este unul economic și nu unul juridic. Aceasta înseamnă că nu se intenționează să se pedepsească poluatorul, ci să se stabilească condițiile

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

economice necesare astfel încât să fie luate în considerare toate costurile de mediu asociate cu operațiunile poluatorului, acest proces ducând la o dezvoltare durabilă.

Principiul „*Poluatorul plătește*” urmărește ca sarcina costurilor controlului asupra mediului să revină în primul rând poluatorilor înșiși, asigurându-se astfel faptul că mecanismele de piață iau în considerare aceste costuri și că resursele vor fi alocate corespunzător în producție și consum. Oricine produce daune mediului, pericole sau riscuri este responsabil să evite, să reducă și să combată acele daune, pericole și riscuri. Acest principiu exprimă astfel răspunderea în sens larg, cuprinzând orice obligație de a respecta prevederile legislative, până la suportarea sancțiunilor contravenționale penale sau civile. Strategia de prevenire a poluării înlocuiește găsirea de soluții pentru combaterea efectelor provocate și se materializează prin acțiuni preventive, reținerea poluanților la sursă și precauție în luarea deciziei, astfel încât să fie evitate interpretări eronate cum ar fi “plătesc, deci pot să poluez”. Principiul se aplică dacă poluatorii sunt identificați, daunele sunt măsurabile și dacă există o legătură demonstrată între poluator și daună. Un mecanism economic asigură că toate prejudiciile privind calitatea factorilor de mediu vor fi remediate prin aplicarea de penalități⁵.

Protecția biodiversității

Obiectivul prioritar al UE pentru anul 2020 îl reprezintă stoparea pierderii biodiversității și a degradării serviciilor ecosistemice din UE și refacerea acestora în măsura posibilului, odată cu sporirea contribuției UE la combaterea pierderii biodiversității pe plan mondial.

Biodiversitatea, această extraordinară varietate de ecosisteme, specii și gene care ne înconjoară, nu este doar importantă în sine, ci și oferă societății o gamă largă de servicii ecosistemice de care depindem, precum hrana, apa dulce, polenizarea, protecție împotriva inundațiilor, etc. Biodiversitatea se află însă într-o situație de criză. În Europa, aproape un sfert din speciile

⁵ <https://posmediu.casomes.ro/poluatorul-plateste/>

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

sălbatică sunt acum amenințate cu dispariția, iar majoritatea ecosistemelor sunt degradate într-o asemenea măsură, încât nu își mai pot oferi serviciile valoroase.

Această degradare înseamnă pierderi sociale și economice uriașe pentru UE. Principalele resorturi ale pierderii biodiversității, cum ar fi modificarea habitatelor, supraexploatarea resurselor naturale, introducerea și răspândirea speciilor alogene invazive și schimbările climatice, au câștigat teren, estompând efectele pozitive ale acțiunilor menite să stăvilească pierderea biodiversității. În mai 2011, Comisia Europeană a adoptat o nouă strategie care stabilește cadrul de acțiune al UE pentru următorii zece ani în vederea îndeplinirii obiectivului prioritar pentru 2020 în domeniul biodiversității, stabilit de liderii UE în martie 2010. Strategia se bazează pe șase obiective care se sprijină reciproc. Acestea vizează principalele cauze ale pierderii biodiversității și urmăresc să reducă principalele presiuni asupra mediului natural și a serviciilor ecosistemice în UE.

Fiecare obiectiv este transpus mai departe într-un set de acțiuni cu termene de realizare și alte măsuri de însoțire. Strategia va fi implementată prin intermediul unui cadru comun de punere în aplicare care asociază Comisia Europeană și statele membre, în parteneriat cu principalele părți interesate și societatea civilă. Aceasta este susținută de date de referință solide de care dispune UE în privința biodiversității și a ecosistemelor din Europa și care vor sta la baza monitorizării progreselor. UE va continua, de asemenea, să joace un rol activ la nivel internațional, contribuind la îndeplinirea angajamentelor în domeniul biodiversității asumate la nivel mondial și adoptate la conferința părților la *Convenția privind diversitatea biologică* care a avut loc la Nagoya (Japonia) în 2010.

Până în 2050, biodiversitatea Uniunii Europene și serviciile ecosistemice pe care aceasta le oferă - capitalul său natural - vor fi protejate, valorificate și refăcute în mod corespunzător. Având în vedere valoarea intrinsecă a biodiversității și contribuția esențială a serviciilor ecosistemice la

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

bunăstarea oamenilor și la prosperitatea economică, vor fi evitate schimbările catastrofale generate de pierderea biodiversității⁶.

Utilizarea eficientă a resurselor

Economia Europei depinde de un flux neîntrerupt de resurse și materiale naturale, și anume apă, culturi, lemn, metale, minereuri și vectori energetici, iar importurile furnizează o proporție substanțială din aceste materiale. Aflată în creștere, această dependență ar putea reprezenta o sursă de vulnerabilitate, având în vedere intensificarea concurenței mondiale pentru resurse naturale.

În acest context, intensificarea utilizării eficiente a resurselor a devenit unul din cele trei obiective esențiale ale UE în vederea realizării viziunii sale pentru 2050, adică „*O viață bună, în limitele planetei noastre*”:

- obiectivul de a proteja, de a conserva și de a consolida capitalul natural al Uniunii;
- acela de a transforma Uniunea într-o economie verde și competitivă, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor;
- în fine, acela de a proteja cetățenii Uniunii de presiunile legate de mediu și de riscurile pentru sănătate și bunăstare.

Adevărul este că, în ultimii ani, conceptul de economie circulară și politicile conexe au abordat la scară largă utilizarea resurselor, producția, consumul și deșeurile. Acest concept vizează închiderea circuitului materialelor prin menținerea cât mai mult timp în economie a valorii produselor, materialelor și resurselor. Astfel se reduc efectiv generarea de deșeuri și utilizarea de materii prime, obținându-se în același timp o reducere a presiunilor asociate.

⁶ https://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/biodiversity_2020

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Utilizarea resurselor, precum și generarea și tratarea deșeurilor duc la presiuni semnificative asupra mediului în etapele de extracție, producție, utilizare și la sfârșitul ciclului de viață. Ca atare, printre obiectivele politicii de mediu se numără reducerea cantității de materiale utilizate în economie, utilizarea mai eficientă a resurselor, reducerea generării de deșeurii și transformarea deșeurilor în resurse.

În ultimul deceniu, utilizarea resurselor în Europa a scăzut. Acest lucru este legat în mare măsură de tendințele de creștere economică și de schimbările structurale din economie, apărute în urma crizei financiare. În prezent, utilizarea resurselor și utilizarea eficientă a resurselor variază foarte mult de la o țară la alta și unele din presiunile aferente au loc în afara granițelor Europei, din cauza comerțului mondial. În ultimii ani, accentul s-a pus pe securitatea aprovizionării cu materii prime critice.

Acum însă, un aspect esențial al economiei circulare este evitarea generării de deșeurii și gestionarea deșeurilor. Europa continuă să genereze o cantitate mare de deșeurii, deși tendințele privind generarea lor sunt destul de stabile, iar tendința este ca generarea de deșeurii să se disocieze de dezvoltarea economică. În același timp, deșeurile sunt percepute din ce în ce mai mult ca o resursă valoroasă pentru economia europeană. Ponderea deșeurilor reciclate crește încet, iar cantitatea de deșeurii care ajung în depozitele de deșeurii este în scădere. Cu toate acestea, diferențele de performanță între țări sunt încă mari. Iar legislația UE cuprinzătoare în domeniul deșeurilor este un factor esențial pentru o mai bună gestionare deșeurilor⁷.

Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice

Schimbările climatice au deja loc: temperaturile cresc, tiparele precipitațiilor se schimbă, ghețarii și zăpada se topesc, iar nivelul mediu al mării pe întregul glob este în creștere. În mare parte, încălzirea este cauzată foarte probabil de creșterea remarcată în concentrațiile atmosferice ale

⁷ https://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/biodiversity_2020

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

gazelor cu efect de seră ca urmare a emisiilor rezultate din activitățile omului. Pentru a atenua schimbările climatice, trebuie să reducem sau să prevenim aceste emisii.

O serie de inițiative ale Uniunii Europene au ca scop reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. După ce și-a atins obiectivele asumate prin *Protocolul de la Kyoto pentru perioada 2008-2012*, UE și-a asumat obiectivul ca până în 2020 să reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu 20 % față de nivelurile din 1990. Pentru a obține acest rezultat – unul dintre principalele obiective ale *Strategiei Europa 2020* –, la nivelul Uniunii s-a stabilit un plafon pentru schema UE de comercializare a certificatelor de emisii (Emissions Trading System– ETS), iar în Decizia privind partajarea eforturilor s-au stabilit obiective naționale individuale pentru emisiile din sectoarele neincluse în schema ETS.

În același timp, UE a adoptat acte legislative care să contribuie la creșterea gradului de utilizare a energiei din surse regenerabile, cum ar fi energia eoliană, solară, hidroenergia și cea generată din biomasă, precum și la îmbunătățirea eficienței energetice a unei game largi de echipamente și aparate de uz casnic. De asemenea, UE urmărește să sprijine dezvoltarea tehnologiilor de captare și stocare a carbonului pentru a capta și stoca emisiile de CO₂ provenite de la centrale electrice și alte instalații de mari dimensiuni.

Ca parte a unui cadru de politici climatice și energetice, UE s-a angajat ca până în 2030 să reducă emisiile de pe teritoriul său cu cel puțin 40 % față de nivelurile înregistrate în 1990. Acesta este un obiectiv obligatoriu. Uniunea energetică europeană, care își propune să asigure pentru Europa o energie sigură, accesibilă și favorabilă climei, are același obiectiv⁸.

Reziliența la dezastre

Conceptul de reziliență se află de un număr bun de ani deja în centrul discuțiilor actuale despre dezvoltare, adaptare la schimbările climatice și acțiuni umanitare. Dar încă nu este clar ce desemnează acest concept și cum poate fi el promovat în timpul și după ce un eveniment

⁸ https://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/biodiversity_2020

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

perturbator a avut loc. Numărul celor afectați de dezastre nu pare să diminueze, iar eforturile repetate de a interveni în aceleași zone din lume pentru a oferi ajutor pentru recuperare a dus la o reconsiderare a vulnerabilităților care contribuie la declanșarea situațiilor de criză. Se așteaptă ca schimbările climatice să provoace dezastre din ce în ce mai frecvente și cu o capacitate de impact extinsă, datorită conexiunilor globale din societatea contemporană.

„A construi reziliență” a devenit unul dintre obiectivele primare ale organizațiilor internaționale sau nonguvernamentale care se ocupă cu gestionarea și recuperarea în caz de dezastre. Conceptul se află în centrul atenției ca o modalitate de a preveni nivelurile inacceptabile ale suferinței umane, de a reduce costurile intervențiilor de urgență și a acțiunilor de recuperare (cf. Alma-Corina Pîslaru⁹).

În acest context, documente precum *Planul de acțiune pentru reducerea riscurilor de dezastre în perioada 2015-2030* oferă o reflecție interesantă și de reținut asupra principalelor elemente ale planului de acțiune, din perspectiva autorităților locale și regionale, cu privire la : colectarea și schimbul de date, elaborarea unor strategii privind conștientizarea riscului, cooperarea cu sectorul privat, cooperarea transfrontalieră, adaptarea la schimbările climatice, promovarea investițiilor bazate pe analiza riscului în cadrul tuturor instrumentelor financiare ale UE, sprijinirea sistemelor de alertă timpurie, precum și îmbunătățirea măsurilor de reconstrucție în urma dezastrelor.

Consolidarea rezilienței în fața schimbărilor climatice și a dezastrelor naturale reprezintă o călătorie de lungă durată, care necesită politici corecte, o coordonare eficientă la diferite niveluri ale guvernului și între sectoare și o mobilizare a importante resurse financiare.

⁹ <http://wordpress.com/2017/01/rezilienta.pdf>

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

2. TEXTE DE REFERINȚĂ PENTRU PRINCIPIILE ORIZONTALE FSE - SUGESTII

Prezentul capitol regrupează, pentru Dumneavoastră, titlurile și fragmentele de lectură pe care vi le recomandăm cu prioritate pentru a asigura o bună înțelegere a principiilor și a facilita transpunerea lor în proiecte.

Egalitatea de șanse și de tratament

Egalitatea de șanse și de tratament are la bază participarea deplină și efectivă a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, dizabilități, vârstă sau orientare sexuală. Egalitatea de șanse și de tratament reprezintă un drept fundamental și o valoare de bază a Uniunii Europene, stipulată în articolul 8 al Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene (versiunea consolidată). Totodată, egalitatea de gen, nediscriminarea, precum și asigurarea accesibilității reprezintă o condiție necesară pentru o creștere inteligentă, sustenabilă și incluzivă. *Fondurile Europene Structurale și de Investiții* reprezintă principalul instrument financiar al Uniunii Europene menit să sprijine implementarea acestor obiective.

În acest sens, *Regulamentul privind dispozițiile comune de implementare a FESI nr. 1303/2013 (RDC)*, denumit în continuare Regulamentul Comun, stabilește ca obiectiv „*eliminarea inegalităților și promovare a egalității între bărbați și femei în conformitate cu articolele 2 și 3 din Tratat, și face legătura și cu prevederile Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În contextul proiectelor finanțate din Fondurile ESI, Art. 7 al Regulamentului comun prevede că: „Statele membre și Comisia iau măsurile necesare pentru a preveni orice discriminare pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală în timpul pregătirii și implementării programelor. Pe toată durata pregătirii și implementării programelor se va ține seama în special de accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități”.*

Regulamentul privind Fondul Social European nr. 1304/2013 prevede că: „*Prin intermediul FSE, statele membre și Comisia sprijină, de asemenea, acțiuni punctuale specifice [...], în scopul*

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

creșterii participării durabile a femeilor la ocuparea forței de muncă și al creșterii numărului de femei angajate, combătând astfel feminizarea sărăciei, reducând segregarea pe motive de gen, combătând stereotipurile de gen pe piața forțelor de muncă și în educație și formare și promovând reconcilierea vieții profesionale cu viața privată pentru toți, precum și repartizarea egală a responsabilităților de îngrijire între bărbați și femei.” (Art. 7 Promovarea egalității de șanse între bărbați și femei) și ”[...] combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și îmbunătățirea accesului persoanelor cu handicap, în vederea îmbunătățirii integrării pe piața forțelor de muncă, în educație și formare, consolidând astfel incluziunea socială, reducând inegalitățile în ceea ce privește nivelul de educație și starea de sănătate și facilitând tranziția de la asistența instituționalizată la cea acordată la nivelul comunității, în special în cazul celor care se confruntă cu discriminarea multiplă” (Art. 8 Promovarea egalității de șanse și nediscriminarea).

Dezvoltarea durabilă

Cum am văzut deja, cea mai cunoscută definiție a conceptului de dezvoltare durabilă este cea adoptată în raportul intitulat „Viitorul nostru comun”, elaborat de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare din cadrul Națiunilor Unite în anul 1987: „dezvoltarea care răspunde nevoilor din prezent, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a răspunde propriilor nevoi”. Concret, există trei dimensiuni majore ale dezvoltării durabile: economică, socială și de mediu.

Având în vedere că două dintre cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile sunt deja inerent cuprinse și implementate prin programele operaționale finanțate din FSE, integrarea dezvoltării durabile în cadrul proiectelor este orientată cu precădere către componenta de mediu. În acest sens, Art. 11 al Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene (versiunea consolidată), recunoaște nevoia de a integra în definiția și implementarea politicilor și acțiunilor Uniunii Europene, în special pentru promovarea dezvoltării durabile, a cerințelor de protecție a mediului. Astfel, aspectele de mediu, dezvoltarea economică și dezvoltarea socială trebuie să fie tratate ca

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

o singură temă. Un ecosistem solid și gestionarea resurselor sunt vitale în contextul de promovare a unei creșteri economice sustenabile, sunt strâns legate de dezvoltarea bazată pe emisii de carbon scăzute și, de asemenea, contribuie în mod semnificativ la consolidarea capacităților de a rezista la efectele schimbărilor climatice.

Cu alte cuvinte, pentru ca dezvoltarea să devină durabilă, dezvoltarea economică trebuie să fie decuplată de impacturile negative asupra mediului și să se bazeze pe modele de producție și consum sustenabile. În contextul proiectelor finanțate din Fondurile ESI, Art. 8 al Regulamentului comun prevede că „*Obiectivele fondurilor ESI sunt urmărite în concordanță cu principiul dezvoltării durabile și al promovării de către Uniune a obiectivului de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE, având în vedere principiul „poluatorul plătește”. Statele membre și Comisia se asigură că cerințele privind protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, biodiversitatea, rezistența în fața dezastrelor și prevenirea și gestionarea riscurilor sunt luate în considerare în cursul pregătirii și punerii în aplicare a acordurilor de parteneriat și programelor.*”

2.1. Cadrul strategic privind egalitatea de șanse și de tratament

Principalele documente strategice în domeniul egalității de șanse și tratament la nivel european sunt:

- *Strategia cadru – Nediscriminare și șanse egale pentru toți;*
- *Strategia privind egalitatea între bărbați și femei 2010-2015;*
- *Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere (COM/2010/0636 final).*

La acestea se adaugă *Strategia Europa 2020 pentru creștere inteligentă, sustenabilă și incluzivă (Strategia UE 2020).*

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Principalul document strategic în domeniul egalității de șanse **la nivel național** este Strategia națională în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2014-2017.

Alte strategii relevante pentru tematică sunt:

- *Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020;*
- *Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020;*
- *Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020;*
- *Strategia privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România;*
- *Strategia națională "O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități", 2016-2020;*
- *Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice 2015–2020;*
- *Strategia Națională pentru Învățământ Terțiar 2015 – 2020.*

2.2. Cadrul strategic privind dezvoltarea durabilă

Obiectivele privind dezvoltarea durabilă au fost preluate începând cu anul 2010 în cadrul Strategiei Europa 2020 pentru creștere inteligentă, durabilă și incluzivă și a inițiativelor sale emblematice:

- O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor;
- O politică industrială pentru era globalizării.

La nivel național, în anul 2008 a fost adoptată *Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030.*

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Alte strategii și planuri relevante pentru tematică sunt:

- *Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon (CRESC);*
- *Planului național de acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice (PNASC);*
- *Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020;*
- *Planul Național de Acțiune Pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România;*
- *Strategia națională și Planul Național de Acțiune pentru conservarea biodiversității 2010 – 2020;*
- *Strategia Energetică a României pentru perioada 2007 – 2020, actualizare pentru perioada 2011 – 2020;*
- *Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice (PNAEE) 2010-2020;*
- *Planul Național de Acțiune în Domeniul Energiei din Surse Regenerabile (PNAER) 2010- 2020;*
- *Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național 2014-2020;* • *Strategia Națională de Sănătate Publică 2014-2020;*
- *Strategia Națională de Competitivitate 2014-2020;*
- *Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020.*

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

2.3. Cadrul conceptual

Egalitatea de șanse și de tratament între bărbați și femei

Așa cum am văzut, Consiliul European a definit *egalitatea șanse și de tratament* între bărbați și femei sau *egalitatea de gen*, astfel:

„Egalitatea de gen presupune un nivel egal de vizibilitate, afirmare și participare pentru ambele sexe în toate sferele vieții publice și private. Egalitatea de gen este opusul inegalității de gen, nu a diferențelor de gen, și urmărește promovarea participării depline a femeilor și bărbaților în societate.”

Prevenirea oricărei forme de discriminare

În Art. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului se stipulează: *„Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări.”*

Nevoia respectării acestui principiu provine din faptul că, în practică, apartenența la unele grupuri sociale determinate de caracteristici precum genul, originea etnică, apartenența religioasă, orientarea sexuală și existența unei dizabilități sau a unei boli ce poartă un stigmat social (HIV), generează adesea situații de inegalitate, care trebuie combătute, tocmai pentru a asigura o egalitate de șanse reală.

Accesibilitatea pentru toți cetățenii la serviciile, spațiile și infrastructura care sunt furnizate sau deschise publicului

Conceptul de *accesibilitate* este definit în *„Strategia europeană pentru persoanele cu handicap 2010 - 2020 - Reînnoirea angajamentului către o Europă fără bariere”* ca *“posibilitatea asigurată persoanelor cu dizabilități de a avea acces, în condiții de egalitate cu ceilalți cetățeni,*

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

la mediul fizic, transport, tehnologii și sisteme de informații și comunicare, precum și la alte facilități și servicii “.

De asemenea, conform Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată de România prin Legea nr. 221/2010, “pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții, se vor lua măsurile adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și rurale”.

Schimbările demografice

Conceptul de „schimbări demografice” descrie structura de vârstă a unei populații care se adaptează permanent la schimbări în condițiile sau mediul de viață. În consecință, modificările în compoziția structurii de vârstă reprezintă rezultatul schimbărilor sociale. Uniunea Europeană se confruntă cu schimbări demografice majore, reprezentate de:

- Îmbătrânirea populației;
- Rate scăzute ale natalității;
- Structuri familiale modificate;
- Migrație.

Schimbările demografice au un impact major asupra economiei europene și a statelor membre, afectând în aceeași măsură atât zonele rurale, cât și pe cele urbane, având implicații ce impun o serie de măsuri proactive, printre altele:

- îmbunătățirea condițiilor de muncă și a posibilităților de angajare a persoanelor în vârstă;

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

- sprijinirea oportunităților de formare în vederea creșterii nivelului de ocupare a forței de muncă, de reconversie profesională și de incluziune socială a femeilor, a tinerilor și a persoanelor în vârstă;
- furnizarea de servicii sociale de interes general care să ajute familiile și copii, să ofere facilități și îngrijire persoanelor în vârstă.

Protecția mediului

În sensul conceptului de dezvoltare durabilă, domeniul „*protecția mediului*” vizează:

- a) controlul și reducerea poluării aerului, apei și solului;
- b) protecția resurselor naturale;
- c) gestionarea deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase.

Astfel, anumite proiecte individuale (private sau publice) care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului, de exemplu, proiectele de investiții în infrastructură, fac obiectul unei „evaluări a impactului asupra mediului” (EIM). În acest sens, Ordonanța de Urgență nr. 195/2005 privind protecția mediului stabilește următoarele:

ART. 9

- (1) Solicitarea și obținerea avizului de mediu pentru planuri și programe sunt obligatorii pentru adoptarea planurilor și programelor care pot avea efecte semnificative asupra mediului.
- (2) Evaluarea de mediu are ca scop integrarea obiectivelor și cerințelor de protecție a mediului în pregătirea și adoptarea planurilor și programelor.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Respectiv,

ART. 11

(1) Solicitarea și obținerea acordului de mediu sunt obligatorii pentru proiecte publice ori private sau pentru modificarea ori extinderea activităților existente, care pot avea impact semnificativ asupra mediului.

(2) Pentru obținerea acordului de mediu, proiectele publice sau private care pot avea impact semnificativ asupra mediului, prin natura, dimensiunea sau localizarea lor, sunt supuse, la decizia autorității competente pentru protecția mediului, evaluării impactului asupra mediului.

ART. 12

(1) Desfășurarea activităților existente precum și începerea activităților noi cu posibil impact semnificativ asupra mediului se realizează numai în baza autorizației/ autorizației integrate de mediu.

(2) Procedura de emitere a autorizației de mediu și lista activităților supuse acestor proceduri sunt stabilite prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului.

În completare, procedura evaluării de mediu și obținerii autorizației de mediu pentru planuri și programe este reglementată de *Hotărârea Guvernului nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, Ordinul nr. 995/2006 pentru aprobarea Listei planurilor și programelor care intră sub incidența HG nr. 1076/2004 și de Ordinul nr. 117/2006 pentru aprobarea Manualului privind aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.*

Similar, procedura evaluării de mediu și obținerii autorizației de mediu pentru proiecte publice și private este reglementată de *Hotărârea Guvernului nr. 445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului și de Ordinul nr. 135/84/76/2010 privind aprobarea Metodologiei de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte*

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

publice și private. *Anexele la HG nr. 445/2009* specifică clar care sectoare de activitate sunt supuse procedurii obținerii autorizației de mediu.

De asemenea, OUG nr. 195/2005 mai prevede la Art. 73 că „*Planurile de urbanism și amenajarea teritoriului se supun procedurii de evaluare de mediu, în vederea obținerii avizului de mediu pentru planuri și programe, conform legislației în vigoare*”.

Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice

Prin schimbări climatice se înțeleg acele schimbări ale climatului pe glob generate de activitățile umane, în principal datorită emisiilor de gaze cu efect de seră (CO₂, metan, monoxid de azot etc.), al căror efect principal este încălzirea globală a atmosferei.

Actualul cadru de politică europeană, Strategia Europa 2020, se bazează pe trei obiective principale care trebuie îndeplinite în UE:

- reducere cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), până sub nivelul din 1990;
- pondere de 20% a energiei din surse regenerabile în energia consumată;
- economisirea a 20% din energia primară consumată (în comparație cu proiecțiile realizate înaintea acordului privind obiectivele legate de schimbările climatice și de energie pentru 2020).

„Adaptarea înseamnă luarea de măsuri pentru a consolida rezistența societății la schimbările climatice și pentru a reduce la minimum impactul efectelor negative ale acestora. Atenuarea înseamnă reducerea sau limitarea emisiilor de gaze cu efect de seră.”

Conservare și protejarea biodiversității

În vederea protejării acestui valoros capital natural și asigurării unei stări favorabile de conservare a habitatelor naturale, este importantă implementarea măsurilor privind conservarea

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

și protejarea biodiversității în orice proiect de dezvoltare viitoare. Biodiversitatea implică patru niveluri de abordare, respectiv diversitatea ecosistemelor, diversitatea speciilor, diversitatea genetică și diversitatea etnoculturală. Din punct de vedere conceptual, biodiversitatea are o valoare intrinsecă, acestea asociindu-i-se însă și valorile ecologică, genetică, socială, economică, științifică, educațională, culturală, recreațională și estetică. Ordinul nr. 19 din 13 ianuarie 2010 asigură cadrul legislativ necesar pentru evaluarea adecvată a efectelor pe care le pot avea anumite planuri și proiecte asupra biodiversității din siturile NATURA 2000 și din proximitatea acestora.

Reglementarea de bază în domeniul conservării biodiversității o constituie OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare, ce asigură transpunerea în totalitate a legislației comunitare din domeniu, reprezentată de Directiva Consiliului nr. 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice (pe scurt Directiva „Păsări”) și Directiva Consiliului nr. 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatice (pe scurt Directiva „Habitat”).

Principiul „poluatorul plătește”

Acesta este un principiu de bază în politicile de mediu și care prevede ca plata costurilor cauzate de poluare să fie suportată de cei care o generează. Astfel se urmărește internalizarea costurilor de poluare la nivelul celor responsabili, principiul având scopul de a încuraja operatorii economici care poluează să îmbunătățească procesele de producție astfel încât impactul negativ asupra mediului înconjurător să se diminueze. Acest lucru implică conștientizarea implicațiilor de mediu ale produselor/ serviciilor pe parcursul întregului „ciclu de viață”, altfel spus, costul acestor măsuri va fi reflectat de costul de producție al bunurilor și serviciilor ce cauzează poluarea.

La nivel național, cadrul de reglementare în vigoare care are legătură cu acest principiu este reprezentată generic de legislația privind protecția mediului:

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

- Ordonanța de Urgență nr. 195/2005 privind protecția mediului are la bază printre alte principii și principiul „poluatorul plătește” (Art. 3 pct. e);
- Ordonanța de Urgență nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea prejudiciului adus mediului, Art. 1, *„stabilește cadrul de reglementare al răspunderii de mediu, bazată pe principiul „poluatorul plătește”, în scopul prevenirii și reparării prejudiciului asupra mediului”*;
- Hotărârea Guvernului nr. 1403/2007 privind refacerea zonelor în care solul, subsolul și ecosistemele terestre au fost afectate: *„Poluatorul are obligația de a suporta costurile măsurilor de refacere a mediului geologic al siturilor contaminate și al ecosistemelor terestre”*(Art. 19).

2.4. Prevederi legale privind egalitatea de șanse și de tratament

CADRUL LEGISLATIV EUROPEAN	
CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE	<i>Art. 21.1 „Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală”</i>
TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ	<i>Art. 3 „[...] Uniunea combate excluziunea socială și discriminările și promovează justiția și protecția sociale, egalitatea între femei și bărbați, solidaritatea între generații și protecția drepturilor copilului”</i>
TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UE, 2009	<i>Art. 19.1 „Consiliul [...] poate lua măsurile necesare în vederea combaterii oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, pe religie sau convingeri, pe handicap, vârstă sau orientare sexuală”</i>

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

CONVENȚIA ONU PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI	<i>Scopul Convenției este de a promova, proteja și asigura exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități și de a promova respectul pentru demnitatea lor intrinsecă</i>
DIRECTIVE EUROPENE	<p><i>Directiva 2000/43/CE din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică.</i></p> <p><i>Directiva 2000/78/CE privind crearea unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă.</i></p> <p><i>Directiva 2010/41/UE privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbații și femeile care desfășoară o activitate independentă și de abrogare a Directivei 86/613/CEE.</i></p> <p><i>Directiva 2006/54/CE privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă.</i></p> <p><i>Directiva 2004/113/CE de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii</i></p>

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

CADRUL LEGISLATIV LA NIVEL NAȚIONAL	
CONSTITUȚIA ROMÂNIEI	Art. 4 prevede că „ <i>România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.</i> ”
NEDISCRIMINARE	Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare Art. 2.1 Prin discriminare se înțelege „ <i>orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.</i> ”
EGALITATE DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI	Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați Art. 1 alin. (2) „ <i>În sensul prezentei legi, prin egalitate de șanse și de tratament între femei și bărbați se înțelege luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale persoanelor de sex masculine și, respectiv, feminine și tratamentul egal al acestora</i> ” Art. 2 alin. (1) „ <i>Măsurile pentru promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare bazate pe criteriul de sex se aplică în sectorul public și privat, în domeniul muncii, educației, sănătății, culturii și informării, politicii, participării la decizie, furnizării și accesului la bunuri și servicii, cu privire la constituirea, echiparea sau extinderea unei întreprinderi ori începerea sau extinderea oricărei altei forme de activitate independentă, precum și în</i> ”

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

	<i>alte domenii reglementate prin legi speciale.”</i>
RELAȚIILE DE MUNCĂ	<p>CODUL MUNCII</p> <p>Art. 5.1 „În cadrul relațiilor de muncă funcționează principiul egalității de tratament față de toți salariații și angajatorii”</p> <p>Art. 5.2 „Orice discriminare directă sau indirectă față de un salariat, bazată pe criteriile de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, este interzisă.</p>
ACCESIBILITATEA	<p>Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap</p> <p>Art. 4 „Autoritățile publice, furnizorii de servicii sociale, reprezentanții societății civile, precum și persoanele fizice și juridice responsabile de aplicarea prezentei legi au obligația să promoveze, să respecte și să garanteze drepturile persoanei cu handicap.[..]”</p> <p>Art. 62.1 „Clădirile de utilitate publică, căile de acces, clădirile de locuit construite din fonduri publice, mijloacele de transport în comun și stațiile acestora, taxiurile, vagoanele de transport feroviar pentru călători și persoanele principalelor stații, spațiile de parcare, străzile și drumurile publice, telefoanele publice, mediul informațional și comunicațional vor fi adaptate conform prevederilor legale în domeniu, astfel încât să permit accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap.,</p> <p>Art. 70.1 „Autoritățile centrale și locale publice, precum și instituțiile centrale și locale, publice sau de drept privat, au obligația de a asigura servicii de informare și documentare accesibile persoanelor cu handicap.,</p> <p>Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată de România prin Legea nr. 221/2010 Articolul 9 Accesibilitate</p> <p>„1. Pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții, Statele Părți</p>

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

vor lua măsurile adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului,

atât în zonele urbane, cât și rurale. Aceste măsuri, care includ identificarea și eliminarea obstacolelor și barierele față de accesul deplin, trebuie aplicate, printre altele la:

(a) Clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte facilități interioare sau exterioare, inclusiv școli, locuințe, unități medicale și locuri de muncă;

(b) Serviciile de informare, comunicații și de altă natură, inclusiv serviciile electronice și de urgență.

2. Statele Părți vor lua, de asemenea, măsuri potrivite pentru:

(a) A elabora, promulga și monitoriza implementarea standardelor minime și instrucțiunilor pentru accesibilizarea facilităților și serviciilor deschise publicului sau oferite acestuia;

(b) A se asigura că entitățile private care oferă facilități și servicii deschise publicului sau oferite acestuia țin cont de toate aspectele legate de accesibilitate, pentru persoanele cu dizabilități;

(c) A asigura părților implicate formare pe probleme de accesibilitate cu care se confruntă persoanele cu dizabilități;

(d) A asigura, în clădiri și alte spații publice, semne în limbaj Braille și forme ușor de citit și de înțeles;

(e) A furniza forme de asistență vie și intermediere, inclusiv ghizi, cititori și interpreți profesioniști de limbaj mimico-gestual, pentru a facilita accesul în clădiri și în alte spații publice;

(f) A promova alte forme adecvate de asistență și sprijin pentru persoanele cu dizabilități în vederea asigurării accesului acestora la informație;

(g) A promova accesul persoanelor cu dizabilități la noi tehnologii și sisteme informatice și de comunicații, inclusiv la Internet;

(h) A promova proiectarea, dezvoltarea, producerea și distribuirea de

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

tehnologii și sisteme informatice și de comunicații accesibile, încă din fazele incipiente, astfel încât aceste tehnologii și sisteme să devină accesibile la costuri minime.”

Normativul privind adaptarea clădirilor civile și spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, indicativ NP 051-2012, aprobat prin Ordinul ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr.

189/2013:

-stabilește condițiile de calitate ale mediului construit - clădiri civile și spațiul urban - în vederea asigurării accesului neîngrădit și utilizării acestuia de către persoanele cu handicap, precum și de către persoane aflate temporar sau ocazional în situații de handicap;

-se aplică la proiectarea investițiilor noi pentru realizarea clădirilor civile și spațiului urban, cu respectarea legislației aplicabile în vigoare, precum și la proiectarea lucrărilor de intervenție pentru consolidarea, extinderea, modernizarea, modificarea și/sau transformarea clădirilor civile, precum și pentru modernizarea/reabilitarea spațiilor urbane existente, cu respectarea legislației aplicabile în domeniu.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

3. INTEGRAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE ȘI TRATAMENT PRECUM ȘI A DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN CADRUL PROIECTELOR FINANȚATE DIN FSE 2014-2020

3.1. Forme de integrare a egalității de șanse și de tratament

Integrarea obiectivului egalității de șanse și de tratament în cadrul proiectelor finanțate din FSE exprimă angajamentul de a pune în practică prevederile legale și orientările cuprinse în strategiile în domeniu, ținând cont de impactul pozitiv pe care implementarea acestor proiecte îl pot avea asupra egalității de gen, nediscriminării, accesibilității și schimbărilor demografice. Există diverse forme pentru a aplica în practică principiul egalității de șanse și de tratament în implementarea fondurilor FSE, în conformitate cu ceea ce a fost stabilit în cadrul Acordului de Parteneriat, precum și în programele operaționale.

Integrarea prin *acțiuni transversale* este un proces de abordare integratoare prin care se urmărește ca obiectiv permanent organizarea reglementărilor, responsabilităților și resurselor unui proiect astfel încât să se obțină în mod egal beneficii pentru diversele categorii de persoane și prevenirea oricărei forme de discriminare. Prin abordarea integratoare se are în vedere includerea perspectivei egalității de șanse și de tratament, chiar dacă nu există o situație de dezechilibru evident.

Acțiunile transversale nu presupun înlocuirea *acțiunilor specifice* care sunt folosite ori de câte ori diversele categorii de persoane se află într-o situație defavorabilă, în scopul de a le îmbunătăți statutul. Cele două categorii de acțiuni sunt complementare și se potențează reciproc.

3.2. Forme de integrare a dezvoltării durabile

Integrarea dezvoltării durabile în cadrul proiectelor finanțate din FSE exprimă angajamentul de a pune în practică prevederile legale și orientările cuprinse în strategiile în domeniu, ținând cont de impactul pozitiv pe care implementarea acestor proiecte îl pot avea asupra mediului. Există diverse forme pentru a aplica în practică obiectivele caracteristice dezvoltării durabile în

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

implementarea fondurilor ESI, în conformitate cu ceea ce a fost stabilit în cadrul Acordului de Parteneriat, precum și în programele operaționale. Astfel, proiectele pot lua în considerare acțiuni transversale prin care se urmărește ca obiectiv permanent organizarea reglementărilor, responsabilităților și resurselor unui proiect cu scopul de a diminua/elimina efecte negative asupra mediului. Această abordare integratoare are în vedere modul de implementare a activităților și efectul acestora asupra dezvoltării durabile.

Acolo unde este cazul, documentația privind fezabilitatea proiectului va cuprinde evaluarea impactului asupra mediului. Efectele negative pe care le pot avea proiectele apar în jurul amplasamentului activităților, odată cu realizarea acestora sau pe termen lung, prin modificarea condițiilor inițiale. Din acest motiv, este important ca identificarea unor astfel de efecte să fie însoțită de măsuri de diminuare a poluării și de protecție a mediului. De asemenea, în pregătirea proiectelor pot fi avute în vedere acțiuni specifice, ca răspuns la reducerea vulnerabilității mediului la efectele schimbărilor climatice, a poluării, utilizării resurselor sau a dezastrelor. Spre exemplu, în plus față de asigurarea faptului că activitățile finanțate din Fondul Social European sunt furnizate într-un mod prin care se asigură reducerea impactului negativ asupra mediului, acestea pot conține acțiuni specifice prin includerea unor module de dezvoltare a competențelor de dezvoltare durabilă, care să promoveze dezvoltarea de locuri de muncă ecologice, sau care au în vedere protecția sau îmbunătățirea mediului, protejarea și conservarea biodiversității sau utilizarea eficientă a resurselor.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

3.3. Integrarea egalității de șanse și tratament precum și a dezvoltării durabile în cadrul proiectelor finanțate din FESI 2014-2020

3.3.1 Potențialul proiectelor de a contribui la egalitatea de șanse și dezvoltarea durabilă

Potențialul proiectelor de a contribui la egalitatea de șanse și de tratament

Integrarea acestor principii nu se poate realiza fără a stabili dacă genul sau vulnerabilitățile create de celelalte diferențe structurale, cum ar fi: rasa, etnia, nivelul de bunăstare socială, vârsta, handicapul, orientarea sexuală etc. sunt relevante pentru proiect.

În acest sens, cei interesați să solicite finanțare nerambursabilă din FESI pot utiliza o serie de întrebări în stadiul de definire a proiectului, cum ar fi:

- Cine va beneficia prin implementarea proiectului? Cui se adresează proiectul? (identificarea grupului țintă)
- Rezultatele proiectului au un impact potențial asupra unei/ unor categorii de persoane? (înțelegerea efectelor asupra diverselor categorii de persoane)
- Analiza problemelor a identificat factori care să fie luați în considerare pentru nevoile diferite ale grupului țintă?
- Nevoile diferite ale grupului țintă necesită adoptarea de măsuri speciale?
- Există informații, studii sau analize pentru determinarea situației inițiale?

Răspunsul la întrebările propuse vă va sprijini să determinați dacă un anumit proiect are implicații directe sau indirecte asupra relațiilor de gen sau a vulnerabilităților create de celelalte diferențe structurale, precum și la asigurarea accesibilității. Cu alte cuvinte, este recomandat ca acest proces să fie parcurs pentru definirea propunerii de proiect, chiar dacă în apelul de proiecte nu sunt incluse cerințe sau acțiuni dedicate sprijinirii unei anumite categorii de persoane.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Pe baza informațiilor obținute, printre altele, puteți stabili:

- obiectivele, rezultatele așteptate și activitățile proiectului;
- stabilirea de indicatori și ținte pentru măsurarea progresului și efectelor proiectului;
- grupul țintă;
- formele de integrare a principiilor astfel încât să promoveze egalitatea de gen, prevenirea și combaterea oricărei forme de discriminare, inclusiv asigurarea accesibilității;
- resursele necesare pentru acțiunile de integrare.

Potențialul proiectelor de a contribui la dezvoltarea durabilă

Este important de subliniat că integrarea nu este doar un simplu exercițiu de „bifare a unei căsuțe”. Aceasta trebuie să fie înțeleasă ca un proces participativ pe termen lung, care nu se poate realiza fără a stabili posibilul impact asupra mediului înconjurător pe care proiectul îl poate avea. În acest sens, în calitate de potențial beneficiar, puteți utiliza o serie de întrebări în stadiul de definire a proiectului, cum ar fi:

- Implementarea proiectului ar putea avea un efect negativ direct sau indirect asupra mediului, utilizării eficiente a resurselor sau biodiversității?
- Activitățile și/sau rezultatele proiectului ar putea avea un impact pozitiv asupra utilizării resurselor?
- Activitățile și/sau rezultatele proiectului ar putea avea impact asupra atenuării efectelor schimbărilor climatice?
- Activitățile și/sau rezultatele proiectului ar putea contribui la ameliorarea stării de sănătate a populației? (spre exemplu prin diminuarea/ eliminarea riscului de poluare sau reducerea volumului de deșeuri)

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

- Activitățile și/sau rezultatele proiectului ar putea contribui la protejarea cadrului natural (terestru și acvatic) sau la conservarea și protejarea habitatelor din ariile protejate?
- Implementarea proiectului ar putea contribui la creșterea gradului de siguranță în condiții de riscuri naturale (alunecări de teren, risc de inundații)?
- Implementarea proiectului ar putea contribui la creșterea responsabilității față de mediul înconjurător?
- Implementarea proiectului ar putea contribui la revitalizarea zonelor degradate?
- Există informații, studii sau analize pentru determinarea situației inițiale?
- Există o prognozare a efectelor negative pe termen lung asupra mediului?
- Există o analiză de apreciere a vulnerabilității rezultatelor proiectului față de dezastre și a riscului de producere a acestora (spre exemplu: inundații, cutremure, secetă)?

Răspunsul la întrebările propuse vă va sprijini să determinați dacă un anumit proiect are implicații directe sau indirecte asupra protecției mediului, utilizării eficiente a resurselor, conservării și protejării biodiversității. De asemenea, pot fi identificate măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice, dezvoltare a rezistenței în fața dezastrelor, precum și prevenirea și gestionarea riscurilor.

Cu alte cuvinte, această etapă este recomandat să fie parcursă la definirea proiectului, chiar dacă în apelul de proiecte nu sunt incluse cerințe sau nu sunt finanțate acțiuni care vizează în mod direct (așa numitele acțiuni pozitive) obiectivele caracteristice dezvoltării durabile.

Pe baza informațiilor obținute, printre altele, puteți stabili:

- obiectivele, rezultatele așteptate și activitățile proiectului;
- obligativitatea parcurgerii etapei de evaluare a impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare;
- modul în care un proiect este vulnerabil la schimbările climatice;

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

- stabilirea de indicatori și ținte pentru măsurarea progresului și efectelor proiectului;
- formele de integrare ale obiectivelor caracteristice dezvoltării durabile, astfel încât să se asigure protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor, conservarea și protejarea biodiversității, precum și adoptarea de măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice, dezvoltare a rezistenței în fața dezastrelor, precum și prevenirea și gestionarea riscurilor;
- resursele necesare pentru acțiunile de integrare.

3.3.2 Integrarea egalității de șanse în diverse stadii ale proiectelor

Pentru a promova egalitatea de gen, nediscriminarea, precum și asigurarea accesibilității, trebuie să încorporați principiul egalității de șanse și de tratament ca parte integrantă a diverselor stadii din ciclul de viață al unui proiect: definire și planificare, implementare, monitorizare și evaluare.

3.3.2.1. Definirea și planificarea proiectelor

Considerații generale - Egalitatea de șanse și de tratament

Asigurați-vă că respectați legislația în vigoare cu privire la egalitatea de șanse și tratament (acte normative, politici publice). Necunoașterea legislației privind egalitatea de gen și nediscriminarea poate duce la diferențe între diversele categorii de persoane asupra cărora proiectul poate avea impact direct sau indirect.

În definirea obiectivelor specifice țineți cont de aspectele referitoare la egalitatea de șanse și tratament și asigurați-vă că aceste obiective nu contribuie la adâncirea inegalităților, că nu generează discriminări din punct de vedere al accesibilității pentru cetățeni (servicii publice).

Răspundeți la următoarele întrebări:

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

- Cum pot afecta rezultatele sau activitățile proiectului diferite categorii de persoane?
- Opțiunile alese conduc la diverse forme de discriminare sau îngreună accesibilitatea?

Considerații generale - Dezvoltarea durabilă

Acele aspecte de mediu identificate ca relevante în timpul procesului de determinare a potențialului proiectului de a contribui la dezvoltarea durabilă ar trebui să fie abordate în definirea și planificarea proiectului. Oportunități identificate în cadrul acestei analize pot fi considerate pentru determinarea obiectivelor proiectului.

În cazul în care un proiect conține activități care:

- sunt planificate a se desfășura în arii naturale protejate;
- pot avea impact asupra calității aerului, apei și/sau solului;
- implică producerea de deșeuri;
- implică utilizarea de substanțe periculoase.

beneficiarul trebuie să facă dovada că se conformează legislației în vigoare și că în prealabil a obținut toate avizele legale necesare.

Evaluarea impactului asupra mediului se realizează numai pentru proiecte în baza prevederilor dintr-o serie de acte legislative naționale din domeniul mediului, precum și din alte domenii conexe. Pentru aceste proiecte este necesară solicitarea și obținerea acordului de mediu. Pentru proiectele care nu au impact semnificativ asupra mediului (nu sunt supuse evaluării impactului asupra mediului) se emite autorizația de mediu.

Execuția lucrărilor de construcții, sau alte instalații sau amenajări, alte intervenții asupra cadrului natural și peisajului, inclusiv cele care implica extragerea resurselor minerale se supun legislației în vigoare privind autorizarea lucrărilor de construcții. De asemenea, este importantă

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

internalizarea valorii aspectelor de mediu în analizele cost/beneficiu aferente proiectelor de investiții.

Asigurarea unei abordări participative

Egalitatea de șanse și de tratament

Implicarea potențialilor parteneri și/sau a factorilor interesați este importantă pentru stabilirea obiectivelor și activităților proiectului, dar și pentru determinarea impactului pe care acesta îl poate produce asupra diverselor categorii de populație:

- identificați și consultați reprezentanți ai grupului țintă cu privire la tematica proiectului, inclusiv cu privire la egalitatea de șanse și accesibilitate;
- consultați experți în domeniul egalității de șanse și/sau nediscriminării sau organizații neguvernamentale sau instituții guvernamentale/direcții de specialitate ale acestora;
- luați în considerare opțiunea parteneriatului cu instituții și organizații relevante în domeniul egalității de gen și nediscriminării;
- în cazul proiectelor care au în vedere acțiuni specifice este necesară cooptarea de experți în domeniul egalității de șanse și/sau nediscriminării în echipa proiectului.

Dezvoltarea durabilă

Implicarea potențialilor parteneri și/sau a factorilor interesați este importantă pentru stabilirea obiectivelor și activităților proiectului, dar și pentru determinarea impactului pe care acesta îl poate produce asupra diverselor categorii de populație:

- identificați și consultați reprezentanți ai grupului țintă cu privire la activitățile și rezultatele proiectului, inclusiv obiectivele caracteristice dezvoltării durabile;

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

- consultați experți în domeniul protecției mediului, biodiversității sau organizații neguvernamentale sau instituții guvernamentale/ direcții de specialitate ale acestora (spre exemplu, pentru a identifica cele mai bune opțiuni privind domeniile de formare pentru acele proiecte care își propun activități de pregătire în sectorul meseriilor pentru economia verde/locuri de muncă „verzi”);
- considerați parteneriatul cu instituții și organizații relevante în domeniul egalității de gen și nediscriminării;
- în cazul proiectelor care au în vedere acțiuni specifice este necesară cooptarea de experți în domeniul protecției mediului, biodiversității în echipa proiectului.

Asigurarea unei structuri incluzive a personalului implicat în managementul și implementarea proiectelor

Egalitatea de șanse și de tratament

- anunțurile de angajare trebuie să ofere șanse egale tuturor categoriilor de persoane,
- inclusiv prin asigurarea accesibilității la informație;
- asigurați echilibrul de gen în cadrul echipelor de management și implementare a proiectului;
- folosiți experiența și cunoștințele persoanelor mai în vârstă pentru activitățile proiectului pentru a răspunde provocărilor generate de schimbările demografice.

Notă: Diferențele de șansă în procesul de recrutare a personalului pe o caracteristică de origine etnică, sex, handicap sau vârstă pot fi admise dacă unul dintre aceste criterii reprezintă o cerință profesională esențială și decisivă. În acest caz, condiția pusă trebuie să fie legitimă și proporțională.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Dezvoltarea durabilă

- Asigurați-vă că activitățile contribuie la eficientizarea consumului de resurse;

Exemplu:

- Promovarea imprimării față-verso a documentelor;
  - Promovarea politicii pentru a imprima doar documentele necesare;
  - Limitarea impactului negativ al transportului prin folosirea mijloacelor de comunicare electronică (videoconferința), optimizarea oportunităților de a utiliza resursele locale.
- Organizați pentru echipa de proiect o sesiune de instruire cu privire la tematica dezvoltării durabile și la modalitățile concrete de economisire a resurselor utilizate în implementarea proiectului;
  - În măsura în care este necesar, implicați în echipa de management un expert în problematica dezvoltării durabile;
  - Elaborați materiale de prezentare a rezultatelor proiectului din perspectiva respectării obiectivelor caracteristice dezvoltării durabile.

Crearea unei culturi organizaționale favorabile incluziunii

- Instruiți personalul implicat în proiect pe teme de egalitate de șanse și de tratament și dobândirea de cunoștințe cu privire la inegalități;
- Elaborați proceduri operaționale care să asigure abordarea integratoare.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Planificarea de acțiuni de informare, publicitate și conștientizare

Stabilirea unei strategii de comunicare, având în vedere întrebarea: Cum va ajunge mesajul către persoanele care au probleme de accesibilitate? În acest sens este recomandat să adaptați mesajele în funcție de nevoile diverselor categorii de persoane.

Achiziții publice

- Recomandați operatorilor economici să introducă aspectele legate de gen și alte vulnerabilități în studiile de fezabilitate pe care le veți elabora în cadrul proiectului dvs;
- Asigurați-vă că produsele achiziționate nu reprezintă risc de excluziune socială, adică accesul la produsele achiziționate să nu fie restricționat pentru anumite categorii de persoane.

3.3.2.2. Implementarea proiectelor

Considerații generale - Egalitatea de șanse și de tratament

- Asigurați-vă că pe parcursul implementării nu apar situații care să contravină prevederilor legale în domeniul egalității de gen și nediscriminării;
- Asigurați-vă că toate categoriile de persoane pot să participe în mod egal la activitățile proiectului, astfel încât să nu existe bariere care limitează egalitatea de șanse (program flexibil, spații și dotări accesibile inclusiv persoanelor cu dizabilități, resurse echilibrate în funcție de nevoile diverselor categorii de persoane etc.);
- Asigurați în grupul țintă o structură echilibrată între femei și bărbați, dar și pe grupe de vârstă, în funcție de situație;
- Utilizați un limbaj adecvat la elaborarea documentelor în cadrul proiectului, care să evite stereotipurile de gen și cele asociate altor vulnerabilități;

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

- Introduceți în materialele elaborate în cadrul proiectului mesaje scurte care promovează egalitatea de șanse;
- Introduceți în materialele elaborate în cadrul proiectului mesaje de informare și conștientizare cu privire la egalitatea de șanse și tratament;
- Introduceți în programele de formare un modul de conștientizare cu privire la cerințele, drepturile și contribuția diverselor categorii de persoane, adaptat la tematica proiectului;
- Transmiteți mesajele prin canale multiple și în forme variate. Informațiile trebuie să fie, de asemenea, accesibile persoanelor cu dizabilități;
- Diseminați informațiile despre obiectivele și rezultatele proiectului către organizațiile și asociațiile care reprezintă interesele diverselor categorii de persoane.

Exemplu:

În cazul organizării unei conferințe, introduceți mesaje cu privire la problematica egalității de șanse și tratament.

- *Pentru a purta o conversație sau a transmite un mesaj unei persoane cu dizabilitate auditivă este necesară asigurarea mijloacelor de comunicare corespunzătoare. De aceea, utilizarea pictogramelor, a limbajului Braille sau a unui interpret în limbaj mimico-gestual constituie o obligație a primărilor, ministerelor sau oricăror instituții publice ce desfășoară activități cu publicul.*
- *În cazul în care la programele de formare participă persoane cu diverse dizabilități este necesară asigurarea mijloacelor de comunicare corespunzătoare: ecran mare, tastatură, programe adaptate alfabetului Braille, comandă vocală.*
- *Acolo unde este cazul, puteți introduce în materialele elaborate următorul mesaj „Termenii utilizați în prezenta/ prezentul [titlul documentului] pentru denumirea diverselor roluri se înțeleg atât la feminin, cât și la masculin.”*

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Considerații generale - Dezvoltarea durabilă

- Asigurați-vă că pe parcursul implementării resursele necesare proiectului sunt utilizate eficient și sustenabil, în principal prin aplicarea unor reguli și inducerea unor comportamente de consum rațional al resurselor (promovarea utilizării eficiente a resurselor, creșterea utilizării resurselor regenerabile);
- Evitați acele activități care ar putea afecta în mod negativ mediul (zone protejate, zone verzi din orașe, sursele de apă, altele). În cazul în care proiectul prevede astfel de activități realizați un plan de măsuri de protecție pentru atenuare/ eliminarea efectelor negative;
- Asigurați-vă că reduceți nivelul de poluare din zona lucrărilor de construcții (poluarea aerului, apei, solului); susțineți colectarea selectivă a deșeurilor, promovați reducerea volumului de deșeuri;
- Susțineți reutilizarea, recuperarea și reciclarea deșeurilor;
- Introduceți măsuri de creștere a capacității de rezistență la dezastre în cazul proiectelor care prevăd investiții în infrastructură, inclusiv clădiri, căi de transport (drumuri, căi ferate, aeroporturi), servicii (comunicații, aprovizionarea cu energie, aprovizionarea cu apă, canalizare) și infrastructura socială.

Comunicarea

- Introduceți în materialele elaborate în cadrul proiectului mesaje scurte care promovează dezvoltarea durabilă;
- Introduceți în materialele elaborate în cadrul proiectului mesaje de informare și conștientizare cu privire la protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor, conservare și protejarea biodiversității;
- Introduceți un modul de conștientizare cu privire la cerințele, drepturile și contribuția diverselor categorii de persoane în programele de formare; introduceți programe de

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

formare/ module cu privire la utilizarea eficientă a resurselor, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice.

Acțiuni specifice - Egalitatea de șanse și de tratament

Dacă proiectul este considerat relevant din punct de vedere al promovării egalității de gen și/sau al combaterii vulnerabilităților create de celelalte diferențe structurale, cum ar fi rasa, etnia, nivelul de bunăstare socială, vârsta, handicapul, orientarea sexuală etc., o parte dintre obiectivele specifice și activitățile proiectului pot fi concepute/formulate astfel încât să propuneți măsuri concrete/instrumente care să contribuie la eliminarea inegalităților și să promoveze egalitatea de șanse și tratament, astfel încât să determine o îmbunătățire a unor situații defavorabile în care se află diverse categorii de persoane. Astfel de acțiuni trebuie să fie însoțite de realizări concrete, cuantificabile prin utilizarea indicatorilor.

DOMENII DE INVESTIȚIE	TIPURI INDICATIVE DE INTERVENȚII
CDI	<ul style="list-style-type: none"> acțiuni de promovare a echilibrului de gen în echipele de cercetare, pentru a încuraja participarea femeilor
TIC	<ul style="list-style-type: none"> dezvoltarea de programe electronice care să faciliteze accesul persoanelor cu diferite tipuri de dizabilități
IMM-uri	<ul style="list-style-type: none"> achiziționarea de echipamente cu adaptări specifice pentru diferite tipuri de dizabilități; îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru persoane cu mobilitate redusă (ex. prin munca la distanță); îmbunătățirea condițiilor de siguranță/confort la locul de muncă (de ex. diminuarea riscului de hartuire și hărțuire sexuală a femeilor în medii dominate de bărbați sau de tratament discriminatoriu al bărbaților în medii dominate de femei, parcări sau spații comune supravegheate video)

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

DEZVOLTARE URBANĂ	<ul style="list-style-type: none"> • adaptarea spațiului pietonal pentru persoanele cu deficiențe de vedere; • dotarea trecerilor pietonale cu semnale auditive pentru persoanele cu deficiențe de auz; • investiții în infrastructură: asigurarea dotărilor specifice accesului pentru persoane cu dizabilități la serviciile publice;
TRANSPORT	<ul style="list-style-type: none"> • asigurarea dotărilor specifice (lifturi de acces în stații, autobuze cu rampă pentru cărucioare) accesului pentru persoane cu dizabilități în mijloacele de transport
OCUPARE	<ul style="list-style-type: none"> • crearea unui mediu favorabil în vederea creării de locuri de muncă în rândul tuturor generațiilor (abordarea provocărilor demografice); • încurajarea integrării pe piața muncii a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile la fenomenul discriminării; • încurajarea antreprenoriatului feminin
SĂNĂTATE/ SOCIAL	<ul style="list-style-type: none"> • adaptarea serviciilor sociale/ de sănătate, inclusiv în orașele și satele mici îndepărtate (abordarea provocărilor demografice); • servicii de consiliere pentru motivarea persoanelor vârstnice de a-și îmbunătăți abilitățile profesionale în vederea continuării activității pe piața forței de muncă sau evidențierea unor caracteristici specifice vârstei (sănătatea, finanțele, beneficiile utilizării tehnologiei moderne etc.); • programe/facilități de sprijin pentru îngrijirea copiilor sau a altor persoane dependente, în timpul programului de lucru • investiții în infrastructură: asigurarea dotărilor specifice accesului pentru persoane cu dizabilități la serviciile publice;
EDUCAȚIE	<ul style="list-style-type: none"> • investiții în infrastructură: asigurarea dotărilor specifice accesului pentru persoane cu dizabilități la serviciile publice; • organizarea unei campanii de sensibilizare și informare în rândul elevilor în vederea creșterii gradului de conștientizare cu privire la semnificația și importanța respectării dreptului la egalitate de șanse și tratament pentru toți;

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

	<ul style="list-style-type: none"> • promovarea învățării în rândul persoanelor vârstnice; • furnizarea de educație non-formală/ formală pentru vârstnici
CAPACITATE INSTITUȚIONALĂ ȘI ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	<ul style="list-style-type: none"> • integrarea perspectivei de gen în elaborarea politicilor naționale; • modificări ale politicilor de resurse umane pentru o mai bună integrare a lucrătorilor vârstnici; • organizarea de seminarii de formare și conștientizare în domeniul egalității de șanse și tratament destinate angajaților din instituții și autorități publice; • îmbunătățirea accesului la serviciile administrative, inclusiv în orașele și satele mici îndepărtate (abordarea provocărilor demografice)

Acțiuni specifice - Dezvoltarea durabilă

În cazul în care în etapa de analiză ați identificat posibile efecte pozitive din punct de vedere al obiectivelor caracteristice dezvoltării durabile la nivelul rezultatelor proiectului, încercați să propuneți activități de îndeplinire a acestora.

Recomandare: Utilizați strategiile naționale și europene pentru a identifica teme pentru acțiuni specifice proiectului care să includă dezvoltarea durabilă.

DOMENII DE INVESTIȚIE	TIPURI INDICATIVE DE ACȚIUNI SPECIFICE
CDI	<ul style="list-style-type: none"> • cercetare aplicativă orientată spre domeniul de prevenire a riscurilor și de protecție în caz de dezastru; dezvoltarea de tehnici și soluții pentru economisirea energiei și de utilizare a energiei regenerabile; dezvoltarea de concepte și soluții pentru infrastructura verde în relație cu Eco-inovarea
IMM-uri	<ul style="list-style-type: none"> • introducerea de practici cu impact asupra mediului în activitatea curentă cu scopul de a crește reciclarea, de a reduce a consumul de energie, de a

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

	<p>îmbunătăți gestionarea resurselor și de a reduce poluării;</p> <ul style="list-style-type: none"> dezvoltarea de noi activități în cadrul economiei ecologice cu scopul de a oferi oportunități de angajare, precum și de a contribui la reducerea impactului negativ asupra mediului (spre exemplu reducerea emisiilor din surse fixe în atmosferă și limitarea poluării corpurilor de apă); introducerea etichetării ecologice
DEZVOLTARE URBANĂ	<ul style="list-style-type: none"> realizarea și conservarea de „coridoare verzi”; implementarea de măsuri care să vizeze asigurarea dotărilor edilitare și prevenirea poluării din cauza noxelor, inclusiv a poluării fonice, reducerea poluării provocate de depozitarea deșeurilor menajere; reutilizarea deșeurilor provenite de pe urma construcției infrastructurii edilitare
INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURĂ (CONSTRUCȚII/ REABILITARE CLĂDIRI)	<ul style="list-style-type: none"> implementarea sistemelor de management al calității și al mediului pe baza standardelor internaționale; reducerea consumului de materiale și energie în spațiile construite; îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor; introducerea de sisteme de proiectare și tehnici de construcție pentru răcire și aer condiționat în clădirile noi care sunt rezistente la schimbările climatice preconizate;
OCUPARE	<ul style="list-style-type: none"> organizarea de cursuri/ module de curs pentru dezvoltarea competențelor în domeniul protecției mediului, dezvoltarea capacității instituțiilor din piața muncii cu privire la formarea și reinsertia profesională a forței de muncă în sectoare verzi; sprijin pentru întreprinderile sociale în domeniul gestionării, reciclarea și reutilizarea deșeurilor;
EDUCAȚIE	<ul style="list-style-type: none"> actualizarea curriculumului educațional astfel încât să reflecte nevoile și oportunitățile generate de tranziția la o economie cu emisii de carbon scăzute și rezistentă la schimbările climatice (de ex. aptitudini TIC și de inginerie în industria auto și în sectorul construcțiilor în vederea reducerii emisiilor de carbon);

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

	<ul style="list-style-type: none"> formarea persoanelor care desfășoară activități independente în sectoarele verzi emergente (de exemplu, echipamente eficiente energetic, vehicule cu emisii reduse, de energie regenerabilă și soluții TIC cu emisii reduse de carbon);
<p>CAPACITATE INSTITUȚIONALĂ ȘI ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ</p>	<ul style="list-style-type: none"> consolidarea capacităților administrațiilor naționale și locale de elaborare și implementare a strategiei privind schimbările climatice, conservare și protejare a mediului, și asigurarea integrării acestor strategii în programele naționale integrarea aspectelor de mediu în alte politici sectoriale, promovarea dezvoltării economice verzi;

3.3.2.3. Monitorizarea și evaluarea proiectelor

Egalitatea de șanse și de tratament

Monitorizarea are un rol important în obținerea de rezultate specifice și obținerea impactului dorit.

În vederea monitorizării integrării temei orizontale a egalității de șanse și de tratament în activitățile proiectului, stabiliți încă din etapa de elaborare tipuri de informații și indicatori ce trebuie colectate, respectiv măsurați.

În acest sens, este recomandat să urmăriți și să raportați următoarele:

- echilibrul de gen și integrarea grupurilor vulnerabile în cadrul grupului țintă. În acest sens este important să colectați date cu privire la distribuția pe sexe și apartenența la grupuri vulnerabile a membrilor grupului țintă și/sau în cadrul echipelor de management de proiect;
- acțiunile transversale întreprinse și acțiunile specifice, dacă este cazul;

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

- quantumul sumelor dedicate acțiunilor specifice privind integrarea egalității de șanse, dacă se pot colecta date relevante;
- realizările concrete (indicatori) pentru acțiunile specifice propuse, dacă este cazul.

În ceea ce privește *evaluarea*, beneficiarii trebuie să aibă în vedere faptul că Autoritățile de Management vor evalua progresul în implementarea programelor operaționale. Această evaluare va viza și efectele integrării egalității de șanse și tratament la nivelul proiectelor.

Dezvoltarea durabilă

În vederea monitorizării integrării temei orizontale a dezvoltării durabile în activitățile proiectului, stabiliți încă din etapa de elaborare a proiectului tipuri de informații ce trebuie colectate și ce indicatori ar trebui măsurați.

În acest sens, este recomandat să urmăriți și să raportați integrarea din perspectiva a două dimensiuni cheie:

a) procesul:

- ce măsuri au fost întreprinse, transversale sau specifice;
- quantumul sumelor dedicate acțiunilor specifice.

Legislația națională prevede ca proiectele pentru care s-a realizat evaluarea impactului asupra mediului să urmărească modul în care au fost tratate aspectele identificate în această etapă. În acest sens, se va elabora un Plan de monitorizare a mediului, cu indicarea componentelor de mediu care urmează a fi monitorizate, periodicitatea, parametrii și amplasamentul ales pentru monitorizarea fiecărui factor. Se va prevedea monitorizarea în toate etapele proiectului, construcție și exploatare.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

b) rezultatele: ce efecte au fost obținute, monitorizarea indicatorilor.

În ceea ce privește evaluarea, beneficiarii trebuie să aibă în vedere faptul că Autoritățile de Management vor evalua progresul în implementarea programelor operaționale. Această evaluare va viza și efectele integrării obiectivelor caracteristice dezvoltării durabile la nivelul proiectelor.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

4. PRINCIPIILE ORIZONTALE ÎN PROIECTUL DEDICAT

4.1. Context - Principii Orizontale pentru proiectul DEDICAT

A) Conform *Ghidului solicitantului specific al programului „Profesori motivați în școli defavorizate”*, Apelul de proiecte nr. 5, Programul Operațional Capital Uman Axa prioritară 6 Prioritatea de investiții, Obiective Specifice 6.6, subcapitolul Teme orizontale va conține următoarele:

Teme orizontale

Proiectele trebuie să îndeplinească condițiile privind temele orizontale prevăzute în documentul Orientări privind accesarea finanțării în cadrul Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, CAPITOLUL 7 Teme orizontale:

CAPITOLUL 7. Principii orizontale¹⁰

Principiile aplicabile și relevante pentru toate operațiunile finanțate din fonduri ESI, ce trebuie avute în vedere, după caz, în cadrul proiectelor finanțate în cadrul POCU, sunt:

Egalitatea de șanse și tratament (egalitatea de gen, nediscriminarea, accesibilitatea persoanelor cu dizabilități)

Dezvoltarea durabilă (poluatorul plătește, reziliența la dezastre, utilizarea eficientă a resurselor, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, conservarea și protecția biodiversității)

Schimbări demografice

Solicitanții POCU trebuie să asigure integrarea acestor principii atât în procesul de elaborare a proiectelor, cât și pe tot parcursul implementării acțiunilor, precum și în procesul de raportare, chiar dacă proiectul vizează în mod specific problematica unui principiu orizontal. Descrierea modului în care sunt integrate temele orizontale, precum și respectarea obligațiilor minime prevăzute de legislația relevantă atât la nivelul activităților, cât și în selectarea grupului țintă, reprezintă un criteriu de eligibilitate a proiectelor POCU, ceea ce impune cunoașterea de către

¹⁰ http://www.fonduri-ue.ro/images/files/programe/CU/POCU_2014/20.04/ORIENTARI.GENERALE.POCU.pdf

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

solicitanți a legislației în domeniu și acordarea unei atenții sporite obligațiilor minime legale, așa cum sunt reflectate în *Ghidul privind integrarea principiilor orizontale în cadrul proiectelor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2014-2020* (partea I și partea a-II a) *Ghidurile Specifice*.

Pentru informații privind temele orizontale se va consulta: Ghid – integrare teme orizontale în cadrul proiectelor finanțate din FESI 2014-2020¹¹.

Vezi următoarele anexe¹²:

- Anexa Ghid privind integrarea temelor orizontale în cadrul proiectelor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2014-2020 - partea I-a Egalitatea de șanse și de tratament

și

- Anexa Ghid privind integrarea temelor orizontale în cadrul proiectelor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2014-2020- partea aII-a Dezvoltarea durabila.

B) Conform *Anexei 11 - Instrucțiuni orientative privind completarea cererii de finanțare POCU*, la Ghidul specific de finanțare și recomandărilor din MYSMIS, pendru capitolul Principii orizontale, trebuie atinse următoarele cerințe:

PRINCIPII ORIZONTALE

EGALITATE DE ȘANSE

A se vedea în acest sens recomandările din Ghidul privind integrarea principiilor orizontale în cadrul proiectelor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2014-2020, și, dacă este cazul măsurile minime impuse prin Ghidul solicitantului.

¹¹ <http://www.fonduri-ue.ro/orientari-beneficiari>

¹² <http://www.fonduri-ue.ro/orientari-beneficiari>

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Egalitatea de gen - 1750 caractere

Vă rugăm să prezentați modalitățile/ acțiunile specifice prin care proiectul asigură respectarea acestui principiu, inclusiv a prevederilor legale în domeniul egalității de gen, prezentând inclusiv modul în care se va asigura egalitatea de șanse și de tratament între angajați, femei și bărbați, în cadrul relațiilor de muncă de orice fel.

Pentru a promova egalitatea de gen, proiectul trebuie să includă diverse acțiuni concrete și/sau modalități de derulare a activităților capabile să asigure transpunerea propriu-zisă a acestui principiu.

Respectarea principiului egalității de gen presupune asigurarea unui nivel egal de vizibilitate, afirmare și participare pentru ambele sexe în toate sferele vieții publice și private. Egalitatea de gen este opusul inegalității de gen, nu a diferențelor de gen, și urmărește promovarea participării depline a femeilor și bărbaților în societate.

Nediscriminare - 1750 caractere

Vă rugăm să descrieți modul în care proiectul propus respectă principiul nediscriminării, inclusiv reglementările care interzic discriminarea.

Prin discriminare se înțelege „*orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice*” (Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, Art. 2.1).

Accesibilitate persoane cu dizabilități - 1750 caractere

Conceptul de accesibilitate este definit în „*Strategia europeană a dizabilității 2010 - 2020 - Reînnoirea angajamentului către o Europă fără bariere*” ca “*posibilitatea asigurată persoanelor cu dizabilități de a avea acces, în condiții de egalitate cu ceilalți cetățeni, la mediul fizic, transport, tehnologii și sisteme de informații și comunicare, precum și la alte facilități și servicii*”.

Se completează cu o prezentare a modului în care solicitantul se va asigura că principiul accesibilității va

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

fi respectat. (În cadrul tuturor investițiilor în infrastructură, se va avea în vedere ca toate obstacolele fizice să fie înlăturate / ameliorate, vor fi prevăzute spații speciale de acces în vederea asigurării accesibilității pentru persoanele cu dizabilități, îndeplinind astfel prevederile legislației în vigoare cu privire la accesul în clădirile și structurile de utilitate publică).

Schimbări demografice - 1750 caractere

Conceptul de „schimbări demografice” descrie structura de vârstă a unei populații care se adaptează permanent la schimbări în condițiile sau mediul de viață. În consecință, modificările în compoziția structurii de vârstă reprezintă rezultatul schimbărilor sociale.

Uniunea Europeană se confruntă cu schimbări demografice majore, reprezentate de:

- Îmbătrânirea populației;
- Rate scăzute ale natalității;
- Structuri familiale modificate;
- Migrație.

Schimbările demografice impun o serie de măsuri pro active, cum ar fi: îmbunătățirea condițiilor de muncă și a posibilităților de angajare a persoanelor în vârstă; sprijinirea oportunităților de formare în vederea creșterii nivelului de ocupare a forței de muncă, de reconversie profesională și de incluziune socială a femeilor, a tinerilor și a persoanelor în vârstă; furnizarea de servicii sociale de interes general care să ajute familiile și copii, să ofere facilități și îngrijire persoanelor în vârstă.

DEZVOLTARE DURABILĂ

A se vedea în acest sens recomandările din Ghidul privind integrarea principiilor orizontale în cadrul proiectelor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2014-2020, și, dacă este cazul măsurile minime impuse prin Ghidul solicitantului.

Poluatorul plătește - 1750 caractere

Vă rugăm să descrieți modul în care proiectul propus respectă acest principiu care prevede ca plata costurilor cauzate de poluare să fie suportată de cei care o generează.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Protecția biodiversității - 1750 caractere

Vă rugăm să descrieți modul în care proiectul propus respectă acest principiu: în vederea protejării acestui valoros capital natural și asigurării unei stări favorabile de conservare a habitatelor naturale, este importantă implementarea măsurilor privind conservarea și protejarea biodiversității în orice proiect de dezvoltare viitoare. Biodiversitatea implică patru niveluri de abordare, respectiv diversitatea ecosistemelor, diversitatea speciilor, diversitatea genetică și diversitatea etnoculturală.

Se completează, spre exemplu, prin referirea la modul în care proiectul va aduce o contribuție la implementarea legislației privind managementul ariilor naturale protejate, conservarea zonelor umede etc.

Utilizarea eficientă a resurselor - 1750 caractere

Vă rugăm să descrieți modul în care proiectul propus respectă acest principiu, având în vedere direcționarea investițiilor spre opțiunile cele mai raționale din punct de vedere al utilizării resurselor, respectiv cele mai durabile, precum și evitarea investițiilor care pot avea un impact negativ semnificativ asupra mediului sau climatului și sprijinirea acțiunilor de atenuare a altor eventuale efecte negative, adoptarea unei perspective pe termen lung pentru compararea costului diferitelor opțiuni de investiții asupra ciclului de viață sau creșterea utilizării achizițiilor publice ecologice.

Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice - 1750 caractere

Vă rugăm să descrieți modul în care proiectul propus respectă acest principiu; prin schimbări climatice se înțeleg acele schimbări ale climatului pe glob datorită activității umane, în principal datorită emisiilor de gaze cu efect de seră (CO₂, metan, monoxid de azot etc.), al căror efect principal este încălzirea globală a atmosferei având în vedere modul în care activitățile proiectului, prin măsurile dedicate ariilor naturale protejate, în special zonele împădurite, zonele umede sau alte tipuri de infrastructură verde, contribuie direct sau indirect la reducerea emisiilor de carbon ș.a.

Adaptarea înseamnă luarea de măsuri pentru a consolida rezistența societății la schimbările climatice și pentru a reduce la minimum impactul efectelor negative ale acestora. Atenuarea înseamnă reducerea sau limitarea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Se completează, spre exemplu, cu descrierea modului în care activitățile proiectului, prin măsurile dedicate ariilor naturale protejate, în special zonele împădurite, zonele umede sau alte tipuri de infrastructură verde, contribuie direct sau indirect la sechestrarea carbonului etc.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Reziliența la dezastre - 1750 caractere

Vă rugăm să descrieți modul în care proiectul propus respectă acest principiu, având în vedere modul în care activitățile proiectului contribuie, spre exemplu, la măsurile de protecție a biodiversității, inclusiv crearea de zone umede, refacerea ecosistemelor și alte măsuri de infrastructură verde, ce contribuie la reținerea naturală a apei și reducerea riscului de secetă, prevenirea și reducerea riscurilor de inundații și incendii de pădure.

C) În Cererea de finanțare aprobată, capitolul *Principii Orizontale* apare prezentat astfel:

EGALITATE DE ȘANSE

Egalitate de gen

În toate activitățile proiectului se va asigura un nivel egal de vizibilitate, afirmare și participare pentru ambele sexe. Conceptul egalității de gen a fost integrat în elaborarea proiectului, în managementul proiectului, cât și în planificarea activităților acestuia. Prin egalitatea de gen în cadrul proiectului se înțelege accesul egal la angajare, promovare, informare, programe de perfecționare, resursele necesare implementării (informație, echipamente, consumabile, spații de lucru), beneficii de natură salarială și nesalarială; informarea tuturor membrilor echipei de proiect cu privire la obligativitatea respectării principiului egalității de gen; selectarea Grupului Țintă cu respectarea acestui principiu prin aplicarea de proceduri clare. Ținând cont ca Grupul Țintă (cadre didactice) vor lucra în activitatea de baza și cu copii aparținând grupurilor vulnerabile, în situație de risc educațional, se va avea în vedere asigurarea unui cadru propice astfel încât copiii să poată beneficia de oportunități egale de învățare. Proiectul finanțează activități care promovează egalitatea de gen și tratamentul și dezvoltarea educației la orice nivel și pentru oricine. Se va ține cont de principiul egalității de gen la acordarea instrumentelor de sprijin și a stimulentele pentru performanța pentru cadrele didactice. Se va încuraja organizarea de activități educaționale în scopul de a promova egalitatea de șanse, nediscriminarea și toleranța, a recompensa efortul și implicarea fiecărui copil; teme privind egalitatea de gen vor fi abordate în cadrul unor ateliere de lucru cu

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

profesorii; includerea, în cadrul activitatilor de informare/publicitate online (web, Facebook) a unor mesaje de promovare a egalității de șanse și tratament.

Nediscriminare

Nediscriminarea constituie un principiu integrat în activitățile proiectului, în selectarea membrilor echipei de proiect, a colaboratorilor, a categoriilor de membri ai Grupului Țintă, a acordării de beneficii financiare. Politica nediscriminării este respectată în toate activitățile proiectului, mai cu seama în selectarea grupului țintă, avându-se în vedere să nu se realizeze nicio deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de: rasă, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, handicap, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a dr. omului și a libertăților fundamentale sau a dr. recunoscute de lege (Cf OG nr137/2000, Art. 2.1). În realizarea achizițiilor în proiect, nu se va face nici o discriminare în evaluarea și selecția ofertelor pentru achiziționarea produselor și serviciilor. Echipa de implementare și echipa de management a proiectului sunt constituite strict pe criterii de competența profesională, performanță, eficiența, experiența profesională, criteriile discriminatorii. Proiectul finanțează activități care promovează nediscriminarea și dezvoltarea educației la orice nivel și pentru oricine, dezvoltarea unui mediu educațional incluziv, accesibil tuturor copiilor; promovarea principiilor școlii incluzive prin valorificarea diversității culturale, educarea tuturor copiilor în spiritul respectului și toleranței pentru colegii și semenii lor. Temele cursurilor și atelierele practice vor include discuții și activități cu tema nediscriminării în educație.

Accesibilitate persoane cu dizabilități

Participarea deplină a persoanelor cu dizabilități la viața economică și socială reprezintă un vector important în succesul *Strategiei Europa 2020* în ceea ce privește promovarea unei creșteri economice inteligente, bazată pe inovare și cercetare, dezvoltare durabilă și favorabilă incluziunii. Accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități va fi asigurată în toate etapele proiectului punându-se accent pe accesibilitatea, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la tran-

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

sport, la informații și la sisteme și tehnologii ale informației și comunicațiilor (TIC), precum și la alte infrastructuri și servicii.

Pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să participe pe deplin la toate activitățile proiectului se vor lua măsuri care includ identificarea și eliminarea obstacolelor și barierele față de accesul deplin la facilitățile interioare sau exterioare, serviciile de informare, comunicații și de altă natură.

Asigurarea accesibilității pentru orice persoană cu dizabilități se va realiza pe parcursul implementării proiectului prin eliminarea tuturor obstacolelor în satisfacerea nevoilor legate de sănătate, de educație, de integrarea profesională, de petrecere a timpului liber, de socializare.

La sediul Liderului sunt asigurate toate condițiile pentru derularea activităților proiectului luându-se în calcul nevoile persoanelor cu dizabilități (cale de acces, lift, toaleta amenajată special).

Schimbări demografice

Beneficiarii proiectului vor fi informați și conștientizați în vederea participării la programe de învățare pe tot parcursul vieții, ca o modalitate de a-și prelungi perioada activă, din punct de vedere profesional și social și de a îmbătrâni activ.

Din analiza de nevoi realizată la nivelul celor 5 unități școlare defavorizate, un număr semnificativ de cadre didactice au peste 20 de ani de experiență în învățământ, ceea ce însemna că se afla la maturitatea vârstei, activitățile proiectului oferindu-le oportunități de formare în vederea dezvoltării competențelor profesionale și în vederea îmbunătățirii calității activităților profesionale.

Acest proiect susține conceptul de „schimbări demografice” printr-o serie de măsuri proactive: implicarea în echipa proiectului a persoanelor care au vârsta de pensionare, susținând așadar „îmbătrânirea activă”; derularea de activități de formare profesională pentru cadrele didactice din școli defavorizate, motivarea și stimularea acestora de a se implica activ în educația generației viitoare, educație fără de care integrarea socio-profesională nu se poate realiza. De asemenea, vor fi identificate și utilizate resurse specifice ale comunității (actori locali) pentru prevenirea abandonului școlar în cele 5 comunități școlare. În vederea reducerii părăsirii timpurii a

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

școlii, precum și a reducerii marginalizării și excluderii sociale. Grupul țintă al proiectului va fi format și sprijinit să insufle copiilor în risc educațional, familiilor acestora și comunității credința în educație, ca soluție pentru creșterea calității vieții și pentru incluziunea socială și profesională.

DEZVOLTAREA DURABILĂ

Poluatorul plătește

Principiul poluatorul plătește pune în practică prevederile legale și orientările cuprinse în strategiile în domeniu. Acest principiu de bază în politicile de mediu prevede ca plata costurilor cauzate de poluare să fie suportată de cei care o generează. Astfel, la nivelul proiectului propus se urmărește preponderent educarea resurselor umane și a grupului țintă, precum și a beneficiarilor proiectului în vederea respectării și aplicării principiului având scopul de a diminua impactul negativ asupra mediului înconjurător. Prin natura activităților sale, proiectul nu include procese de producție sau lucrări de construcții care să implice utilizarea de substanțe periculoase sau producerea de deșeurii cu impact negativ asupra mediului înconjurător (aer, apa, sol). Prin achizițiile sale, proiectul asigură respectarea principiului „poluatorul plătește” prin dotarea școlilor cu infrastructura tehnologică modernă nepoluantă. Membrii echipei de implementare vor avea inclus în semnătura emailului un mesaj de promovare a principiului. Proiectul va promova reutilizarea și reciclarea deșeurilor în cadrul activităților practice pe care le vor realiza cadrele didactice din grupul țintă cu copiii (pe teme privind reciclarea materialelor). Activitățile propuse în cadrul proiectului vor urmări respectarea principiilor dezvoltării durabile pe parcursul tuturor etapelor de implementare, adoptându-se măsuri care să permită reducerea impactului negativ asupra mediului. La nivelul proiectului va fi elaborată o *Metodologie privind Principiile orizontale FSE*, care va fi adusă la cunoștința atât membrilor echipei - în cadrul întâlnirilor, cât și grupului țintă - prin afișare online și prin prezentarea acesteia.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Protecția biodiversității

Implementarea proiectului nu produce efecte negative asupra mediului și biodiversității, iar activitățile proiectului contribuie la promovarea principiului biodiversității prin activități educative: organizarea de către cadrele didactice de acțiuni cu copiii în aer liber, în împrejurimile școlii/grădiniței și ale comunității și lansarea de teme de educație (la atelierelor de lucru, la activități de mentorat, acordarea de instrumente de sprijin) prin care se încurajează atitudini pozitive de păstrare a curățeniei, respect pentru mediul înconjurător și protejare a naturii. Se anticipează că implementarea acestor măsuri va contribui la creșterea responsabilității față de mediul înconjurător. Prin implicarea în proiect, membrii grupului țintă, elevii și preșcolarii vor deveni mai bine pregătiți pentru a face față provocărilor prezente și viitoare ale vieții lor personale și profesionale, vor învăța să acționeze cu responsabilitate față de generațiile viitoare.

În implementarea proiectului va fi abordată dimensiunea ecologică în cadrul conceptului de dezvoltare durabilă. Astfel, activitățile vor urmări protecția biodiversității, consumul și producția durabilă, conservarea și managementul resurselor naturale. Implementarea proiectului va susține dezvoltarea economică echilibrată și echitabilă, utilizarea responsabilă a resurselor naturale cu înalt nivel de protecție a mediului, toate acestea promovând dezvoltarea durabilă globală. În cadrul activităților proiectului se va realiza un management corespunzător al deșeurilor rezultate.

La nivelul proiectului va fi elaborată o *Metodologie privind Principiile orizontale FSE* care va fi adusă la cunoștința atât membrilor echipei în cadrul întâlnirilor și grupului țintă prin afișare online.

Utilizarea eficientă a resurselor

Pe parcursul implementării proiectului resursele necesare vor fi utilizate eficient și sustenabil, în principal prin aplicarea unor reguli și inducerea unor comportamente de consum rațional (promovarea utilizării eficiente a resurselor, creșterea utilizării resurselor regenerabile). Prin activitățile sale, proiectul contribuie la eficientizarea consumului de resurse astfel: promovează utilizarea eficientă a resurselor prin informarea echipei de proiect cu privire la tematica dezvoltării durabile și la modalitățile concrete de economisire a resurselor prin utilizarea eficientă și rațională a

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

hârtiei, imprimarea fata-verso a documentelor și imprimarea doar a documentelor necesare; limitează impactul negativ al transportului prin folosirea mijloacelor de comunicare electronică (email, Facebook, portal web) și a arhivării electronice și prin crearea și utilizarea de resurse educaționale online, dezvoltarea de activități de comunicare online; pune resursele realizate la dispoziția tuturor celor interesați. Implementarea proiectului va susține dezvoltarea economică echilibrată și echitabilă, accesul într-un sistem deschis, utilizarea responsabilă a resurselor naturale cu înalt nivel de protecție a mediului, toate acestea fiind premise concrete de promovare a dezvoltării durabile globale.

Impactul asupra mediului va fi aproape inexistent, desfășurarea efectivă a proiectului făcându-se fără ca factorii de mediu să fie afectați. În toate activitățile sale, proiectul va folosi tehnologii nepoluante, asigurând un management corespunzător deșeurilor rezultate, reciclării acestora, comitent cu valorificarea tuturor resurselor ecologice existente. Echipamentele achiziționate în proiect vor respecta directivele de mediu ale UE.

Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice

Proiectul respecta principiul privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, neproducând emisii de gaze cu efect de seră responsabile de încălzirea globală. Prin activitățile sale nepoluante și cultivarea responsabilității civice, proiectul contribuie indirect la reducerea emisiilor de carbon. Pentru sprijinirea adaptării va avea loc luarea de măsuri pentru a consolida rezistența societății la schimbările climatice și pentru a reduce la minimum impactul efectelor negative ale acestora.

La nivelul proiectului va fi elaborată o *Metodologie privind Principiile orizontale FSE*, care va fi adusă la cunoștință atât membrilor echipei - în cadrul întâlnirilor, cât și grupului țintă - prin afișare online și prin prezentarea acesteia. Fișele de post ale echipei de implementare prevăd responsabilități cu privire la respectarea principiilor orizontale în activitățile proiectului.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Reziliența la dezastre

Capitalul uman (educație, abilități fizice și deprinderi) contribuie la creșterea rezilienței individuale, iar capitalul social (reciprocitate, încredere, sentiment de apartenență la un anumit grup) presupune comunicarea și ajutorul reciproc între semenii sau exponenții unei comunități. De regulă, populațiile cele mai vulnerabile, mai sărace și mai marginalizate sunt și cele mai expuse unor riscuri ridicate, astfel că măsurile de creștere a gradului de conștientizare și responsabilitate privind protecția resurselor naturale este esențială pentru supraviețuire și implicit pentru a face față dezastrelor. În cadrul activităților educaționale cu elevii și preșcolarii cadrele didactice vor fi încurajate să abordeze și aspecte care privesc modalitățile adecvate de răspuns în fața dezastrelor naturale, pornind de la ideea că primul pas pentru dezvoltarea unei comunități puternice în fața dezastrelor presupune o schimbare de atitudine, de la individual spre colectiv.

Prin aceste activități proiectul contribuie la promovarea principiului reziliență la dezastre, prin educarea și dezvoltarea în timp a unor comportamente de răspuns și implicare care pot salva vieți, bunuri și dezvolta comunități unite, gata să facă față la orice încercări. Proiectul contribuie, indirect, prin activități educaționale la măsurile de protecție a biodiversității, prevenirea și reducerea riscurilor de inundații și incendii de pădure. La nivelul proiectului va fi elaborată o *Metodologie privind principiile orizontale FSE* care va asigura respectarea principiilor și care va fi adusă la cunoștința atât membrilor echipei în cadrul întâlnirilor, cât și grupului țintă - prin afișare online și prin prezentarea acesteia”.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

4.2. Modul în care s-au respectat principiile orizontale FSE în proiectul DEDICAT

Activitățile prevăzute în proiectul DEDICAT au ținut cont de principiile orizontale FSE prevăzute în documentul Orientări privind accesarea finanțărilor în cadrul Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, CAPITOLUL 7 Teme orizontale, pagina 51, precum și în descrierea din secțiunea *Principii orizontale* din Cererea de finanțare aprobată.

1. EGALITATEA DE ȘANSE

Egalitatea de gen

Dacă e să ne referim în mod concret, la proiectul DEDICAT, prin egalitatea de gen s-a înțeles accesul egal la angajare, promovare, informare, programe de perfecționare, resursele necesare implementării (informație, echipamente, consumabile, spații de lucru), beneficii de natură salarială și nesalarială, informarea tuturor membrilor echipei de proiect cu privire la obligativitatea respectării principiului egalității de gen, selectarea grupului țintă cu respectarea acestui principiu prin aplicarea de proceduri clare. Ținând cont că grupul țintă (cadre didactice) au lucrat în activitatea de bază și cu copii aparținând grupurilor vulnerabile, în situație de risc educațional, s-a avut în vedere asigurarea unui cadru propice astfel încât copiii să poată beneficia de oportunități egale de învățare. Proiectul a finanțat activități care promovează egalitatea de gen și tratament și dezvoltare a educației la orice nivel și pentru oricine. S-a ținut cont de principiul egalității de gen și la acordarea instrumentelor de sprijin și a stimulentei pentru performanță pentru cadrele didactice.

S-au încurajat activitățile educaționale al căror scop este acela de a promova egalitatea de șanse, nediscriminarea și toleranța, a recompensa efortul și implicarea fiecărui copil. Teme privind egalitatea de gen au fost abordate în cadrul unor ateliere de lucru cu profesorii. De menționat și includerea, în cadrul activităților de informare/publicitate online (web, Facebook) a unor mesaje de promovare a egalității de șanse și tratament.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Nediscriminarea

În mod concret, în proiectul DEDICAT, nediscriminarea a constituit un principiu integrat în toate activitățile, de la selectarea membrilor echipei, a colaboratorilor, a categoriilor de membri ai grupului țintă, și până la acordarea de beneficii financiare. S-a avut în vedere să nu se realizeze nici o deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, handicap, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, nerealizarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege (*Cf OG nr.137/2000, Art. 2.1*). În realizarea achizițiilor din proiect, nu s-a făcut nici o discriminare în evaluarea și selecția ofertelor pentru achiziționarea produselor și serviciilor.

Echipa de implementare și echipa de management a proiectului au fost constituite pe criterii strict de competență profesională, performanță, eficiență, experiență profesională, deci criterii nediscriminatorii. Activitățile finanțate au promovat nediscriminarea și dezvoltarea educației la orice nivel și pentru oricine, dezvoltarea unui mediu educațional incluziv, accesibil tuturor copiilor, promovarea principiilor școlii incluzive, prin valorificarea diversității culturale, educarea tuturor copiilor în spiritul respectului și toleranței pentru colegii și semenii lor. Tematica cursurilor și atelierelor practice au privilegiat discuții și activități pe tema nediscriminării în educație.

Accesibilitatea persoanelor cu dizabilități

În ceea ce privește DEDICAT, în mod concret, accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități a fost asigurată în toate etapele proiectului, punându-se accent pe accesibilitatea, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, la informații și la sisteme și tehnologii ale informației și comunicațiilor (TIC), precum și la alte infrastructuri și servicii. Pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să participe pe deplin la toate activitățile proiectului, au fost luate măsuri care să vizeze identificarea și eliminarea obstacolelor și barierelor față de

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

accesul deplin la facilitățile interioare sau exterioare, serviciile de informare, comunicații și de altă natură.

Asigurarea accesibilității pentru orice persoană cu dizabilități s-a realizat pe parcursul implementării proiectului prin eliminarea tuturor obstacolelor în satisfacerea nevoilor legate de sănătate, de educație, de integrarea profesională, de petrecere a timpului liber, de socializare. La sediul Liderului sunt asigurate condițiile cele mai convenabile pentru derularea activităților proiectului, luându-se în calcul nevoile persoanelor cu dizabilități (cale de acces, lift, toaletă amenajată special).

Schimbările demografice

În ceea ce privește proiectul DEDICAT : în mod concret, beneficiarii săi au fost informați și conștientizați în vederea participării la programe de învățare pe tot parcursul vieții, ca o modalitate de a-și prelungi perioada activă, din punct de vedere profesional și social și de a îmbătrâni activ. Din analiza de nevoi realizată la nivelul celor cinci unități școlare defavorizate, un număr semnificativ de cadre didactice au peste 20 de ani de experiență în învățământ, ceea ce înseamnă că se află la maturitatea vârstei.

Activitățile proiectului le-au oferit reale oportunități de formare în vederea dezvoltării competențelor profesionale și în vederea îmbunătățirii calității activităților profesionale.

Acest proiect a susținut conceptul de „schimbări demografice” printr-o serie de măsuri proactive, cum ar fi : implicarea în echipa proiectului a persoanelor care au vârsta de pensionare, susținând așadar conceptul de ”îmbătrânire activă” ; derularea de activități de formare profesională pentru cadrele didactice din școli defavorizate, motivarea și stimularea acestora de a se implica activ în educația generației viitoare, educație fără de care integrarea socio-profesională nu se poate realiza. De asemenea, au fost identificate și utilizate resurse specifice ale comunității (actori locali) pentru prevenirea abandonului școlar în cele cinci comunități școlare, în vederea reducerii părăsirii timpurii a școlii, precum și a reducerii marginalizării și excluderii sociale.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Grupul țintă al proiectului a fost încurajat să însușească copiilor în risc educațional, familiilor acestora și comunității credința în educație, ca soluție optimă pentru creșterea calității vieții și pentru incluziunea socială și profesională.

2. DEZVOLTAREA DURABILĂ

Principiul *poluatorul plătește*

În mod concret, la nivelul proiectului DEDICAT s-a urmărit preponderent educarea resurselor umane și a grupului țintă, precum și a beneficiarilor, în vederea respectării și aplicării principiului având scopul de a diminua impactul negativ asupra mediului înconjurător. Prin natura activităților sale, proiectul nu a inclus procese de producție sau lucrări de construcții care să implice utilizarea de substanțe periculoase sau producerea de deșeuri cu impact negativ asupra mediului înconjurător (aer, apă, sol). Prin achizițiile sale, proiectul a asigurat respectarea principiului „*poluatorul plătește*” prin dotarea școlilor cu infrastructura tehnologică modernă nepoluantă. Mai mult, membrii echipei de implementare au inclus în semnătura emailului un mesaj de promovare a principiului, pentru a-i asigura vizibilitate. Proiectul a promovat reutilizarea și reciclarea deșeurilor în cadrul activităților practice pe care le-au realizat cadrele didactice din GT cu copiii, de exemplu cele pe teme privind reciclarea materialelor.

Prezenta *Metodologie privind Principiile orizontale FSE* va fi adusă la cunoștința atât a membrilor echipei, în cadrul întâlnirilor de proiect, cât și a grupului țintă, prin afișare online și prin prezentarea acesteia.

Protecția biodiversității

În mod concret, implementarea proiectului DEDICAT nu a produs efecte negative asupra mediului și biodiversității, iar activitățile au contribuit la promovarea principiului biodiversității prin activități educative : organizarea de către cadrele didactice de acțiuni cu copiii în aer liber, în împrejurimile școlii/grădiniței și ale comunității și lansarea de teme de educație la atelierile de

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

lucru sau la activitățile de mentorat, prin care s-au încurajat atitudinile pozitive de păstrare a curățeniei, respectul pentru mediul înconjurător și protejare a naturii. S-a anticipat ca implementarea acestor măsuri să contribuie la creșterea responsabilității față de mediul înconjurător. S-a urmărit ca, prin implicarea în proiect, membrii grupului țintă, elevii și preșcolarii să devină mai bine pregătiți pentru a face față provocărilor prezente și viitoare ale vieții lor personale și profesionale, vor învăța să acționeze cu responsabilitate față de generațiile viitoare. În implementarea proiectului a fost abordată dimensiunea ecologică în cadrul conceptului de dezvoltare durabilă. Astfel, activitățile au urmărit protecția biodiversității, consumul și producția durabilă, conservarea și managementul resurselor naturale. Implementarea a susținut dezvoltarea economică echilibrată și echitabilă, utilizarea responsabilă a resurselor naturale cu înalt nivel de protecție a mediului, toate acestea promovând dezvoltarea durabilă globală. În cadrul activităților proiectului s-a realizat un management corespunzător al deșeurilor rezultate. Prezenta *Metodologie privind Principiile Țorizontale FSE* va fi adusă la cunoștința atât a membrilor echipei, în cadrul întâlnirilor de proiect, cât și grupului țintă, prin afișare online.

Utilizarea eficientă a resurselor

Pe parcursul implementării proiectului DEDICAT, resursele necesare au fost utilizate eficient și sustenabil, în principal prin aplicarea unor reguli și inducerea unor comportamente de consum rațional, precum promovarea utilizării eficiente a resurselor sau creșterea utilizării resurselor regenerabile. Prin activitățile sale, proiectul a contribuit la eficientizarea consumului de resurse : el a promovat utilizarea eficientă a resurselor prin informarea echipei de proiect cu privire la tematica dezvoltării durabile și la modalitățile concrete de economisire a resurselor prin utilizarea eficientă și rațională a hârtiei, imprimarea față-verso a documentelor și imprimarea doar a documentelor necesare; a limitat impactul negativ al transportului prin folosirea mijloacelor de comunicare electronică (email, Facebook, portal web) și a arhivării electronice și prin crearea și utilizarea de resurse educaționale online, dezvoltarea de activități de comunicare online; în fine, a pus resursele realizate la dispoziția tuturor celor interesați.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Implementarea proiectului a susținut dezvoltarea economică echilibrată și echitabilă, accesul într-un sistem deschis, utilizarea responsabilă a resurselor naturale cu înalt nivel de protecție a mediului, toate acestea fiind premise concrete de promovare a dezvoltării durabile globale. Impactul asupra mediului a fost aproape inexistent, desfășurarea efectivă a proiectului făcându-se fără ca factorii de mediu să fie afectați. În toate activitățile sale, proiectul a folosit tehnologii nepoluante, asigurând un management corespunzător deșeurilor rezultate, reciclării acestora, concomitent cu valorificarea tuturor resurselor ecologice existente. Echipamentele achiziționate în proiect au respectat directivele de mediu ale UE.

Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice

În ceea ce privește proiectul DEDICAT, acesta a respectat principiul privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, neproducând emisii de gaze cu efect de seră responsabile de încălzirea globală. Prin activitățile sale nepoluante și cultivarea responsabilității civice, proiectul a contribuit indirect la reducerea emisiilor de carbon. Pentru sprijinirea adaptării s-au luat măsuri pentru a consolida rezistența societății la schimbările climatice și pentru a reduce la minimum impactul efectelor negative ale acestora.

La nivelul proiectului este elaborată prezenta *Metodologie privind Principiile orizontale FSE*, care va fi adusă la cunoștința atât a membrilor echipei, în cadrul întâlnirilor, cât și a Grupului Țintă, prin afișare online și prin prezentarea acesteia. Fișele de post ale echipei de implementare au prevăzut responsabilități cu privire la respectarea principiilor orizontale în activitățile proiectului.

Reziliența la dezastre

În mod concret, în cadrul proiectului DEDICAT, capitalul uman (educație, abilități fizice și deprinderi) a contribuit la creșterea rezilienței individuale, iar capitalul social (reciprocitate, încredere, sentiment de apartenență la un anumit grup) a presupus comunicarea și ajutorul reciproc între

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

semenii sau exponenții unei comunități. De regulă, populațiile cele mai vulnerabile, mai sărace și mai marginalizate sunt și cele mai expuse unor riscuri ridicate, astfel că măsurile de creștere a gradului de conștientizare și responsabilitate privind protecția resurselor naturale este esențială pentru supraviețuire și implicit pentru a face față dezastrelor.

În cadrul activităților educaționale cu elevii și preșcolarii, cadrele didactice au fost încurajate să abordeze și aspecte care privesc modalitățile adecvate de răspuns în fața dezastrelor naturale, pornind de la ideea că primul pas pentru dezvoltarea unei comunități puternice în fața dezastrelor presupune o schimbare de atitudine, de la individual spre colectiv. Prin aceste activități, proiectul a contribuit la promovarea principiului de reziliență la dezastre, prin educarea și dezvoltarea în timp a unor comportamente de răspuns și implicare care pot salva vieți și bunuri și dezvolta comunități unite, gata să facă față la orice încercări. Proiectul a contribuit, indirect, prin activitățile educaționale propuse, la măsurile de protecție a biodiversității, prevenirea și reducerea riscurilor de inundații și incendii de pădure.

Nu în ultimul rând, așa cum am mai menționat, la nivelul proiectului este elaborată prezenta *Metodologie privind principiile orizontale FSE*, care va contribui la asigurarea respectării principiilor și care va fi adusă la cunoștința atât a membrilor echipei, în cadrul întâlnirilor de lucru, cât și a grupului țintă, prin afișare online și prin prezentarea acesteia.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

CONCLUZIE

Putem concluziona că toate activitățile prevăzute în proiectul DEDICAT au ținut cont de principiile orizontale FSE, așa cum sunt ele prezentate mai sus. Astfel, criteriile de selecție a beneficiarilor cursurilor și tuturor activităților de formare au conținut, implicit, mențiunea respectării principiului egalității de șanse. În conținutul modelelor de formare au fost incluse informații cu privire la principiile transversale, vizând sensibilizarea și conștientizarea publicului țintă cu privire la egalitatea de șanse, nondiscriminare și dezvoltare durabilă. În selecționarea formatorilor, s-a avut în vedere de asemenea respectarea principiului egalității de șanse și al nondiscriminării. Materialele utilizate în cadrul sesiunilor de formare sau produse în cadrul rețelei de mentorat, metodele și tehnicile formative propuse au asigurat participarea egală a cursanților din grupul țintă.

Personalul implicat și grupurile țintă au beneficiat de informare cu privire la regulile de comportare și măsurile de protecție în situații de dezastre. De asemenea, pe parcursul activităților, au fost abordate în mod constant subiecte care vizează egalitatea de gen, nediscriminarea, protecția biodiversității, utilizarea eficientă a resurselor și prevenirea riscurilor în situații de urgență. Pentru respectarea principiului egalității de gen, la atelierelor de consultare a copiilor, părinților și educatorilor, s-a urmărit invitarea persoanelor de ambele sexe, în mod echilibrat.

Unele dintre publicațiile obținute, precum culegerea de *Materiale suport pentru prevenirea abandonului școlar în zone defavorizate* sau prezenta *Metodologie privind Principiile orizontale FSE* nu se tipăresc pe hârtie, ci vor fi accesibile doar în format online, respectându-se în felul acesta principiul dezvoltării durabile.

În elaborarea tuturor propunerilor de intervenție, s-a urmărit ca aceasta să nu aibă un impact negativ, printr-o posibilă atitudine discriminatoare din perspectiva de gen, etnie, religie, apartenență la o categorie vulnerabilă sau orice alt criteriu. Pe întreg parcursul proiectului, s-a utilizat, cu precădere, comunicarea în spațiu virtual sau întâlnirile directe, aplicându-se astfel, și din acest punct de vedere, principiile de dezvoltare durabilă.

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

BIBLIOGRAFIE

Ghid privind integrarea temelor orizontale în cadrul proiectelor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2014-2020, partea a I-a, Egalitatea de șanse și de tratament;

Ghid privind integrarea temelor orizontale în cadrul proiectelor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2014-2020, partea a II-a, Dezvoltarea durabilă;

Tratatul privind Uniunea Europeană, Tratatul privind funcționarea Uniunii europene și Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene;

Strategia Uniunii Europene pentru egalitatea între femei și bărbați 2010-2015;

Raportul Comisiei Europene privind egalitatea între femei și bărbați 2014;

Carta femeii 2010 - declarația Comisiei Europene;

Directiva 2000/78/EC privind crearea unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă;

Directiva 2010/41/UE privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbații și femeile care desfășoară o activitate independentă și de abrogare a Directivei 86/613/CEE a Consiliului;

Directiva 2010/18/UE privind de punere în aplicare a Acordului-cadru revizuit privind concediul pentru creșterea copilului încheiat între BUSINESS EUROPE, UEAPM, CEEP și CES și de abrogare a Directivei 96/34/CE;

Directiva 2006/54/CE privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă);

Directiva 2004/113/CE de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii;

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară Educație și competențe

Obiectiv specific Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlul proiectului: DEDICAT - Dascăli pentru Elevi Defavorizați – Intervenții pentru Combaterea Abandonului Școlar Timpuriu

Contract POCU/73/6/6/106266

Directiva 92/85/CEE privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează;

Directiva 79/7/CEE privind aplicarea treptată a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale;

Regulamentul privind dispozițiile comune de implementare a FESI nr. 1303/2013 (RDC), denumit în continuare Regulamentul Comun;

Regulamentul privind Fondul Social European nr. 1304/2013;

Raportul „Viitorul nostru comun”, elaborat de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare din cadrul Națiunilor Unite în anul 1987.

WEBOGRAFIE

<https://www.eurofound.europa.eu/ro/topic/gender-equality>

<https://ec.europa.eu/romania/news>

<http://www.irdo.ro/nediscriminare.php>

<https://posmediu.casomes.ro/poluatorul-plateste/>

https://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/biodiversity_2020

<http://wordpress.com/2017/01/rezilienta.pdf>

http://www.fonduri-ue.ro/images/files/programe/CU/POCU_2014/20.04/ORIENTARI.GENERALE.POCU.pdf

<http://www.fonduri-ue.ro/orientari-beneficiari>